



# จุดสารความมั่นคงศึกษา

ฉบับที่ 74

## การผลิตข่าวกรอง

จากแหล่งเปิด

Open-Source Intelligence Production



จัดทำโดย สถาบันวิจัยระบบยุทธศาสตร์  
ศูนย์วิจัยข่าวกรองและข้อมูลข่าวสาร  
กระทรวงกลาโหม

## โครงการความมั่นคงศึกษา (Security Studies Project)

โครงการความมั่นคงศึกษาเริ่มขึ้นจากความมุ่งประสงค์ที่จะทดลองจัดตั้ง “ถังแห่งค้ ด้านความมั่นคง” (Security Think Tank) ขึ้นในสังคมไทย ด้วยความตระหนักว่า สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในระดับโลก ระดับภูมิภาค และในระดับชาติของไทย ล้วนแต่เผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายนี้ล้วนเป็นผลสืบเนื่องอย่างสำคัญจากการสิ้นสุดของสงครามเย็นในปี 2532/2533 ตลอดรวมถึงการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นกับสหรัฐอเมริกาในวันที่ 11 กันยายน 2544 และในส่วนของไทยเอง หลังจากการยุติของสงครามคอมมิวนิสต์ภายในประเทศจนถึงเหตุการณ์ปล้นปืนค่ายทหารในจังหวัดนราธิวาสเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 ก็ปรากฏให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของปัญหาความมั่นคงไทย ที่ประเด็นความความมั่นคงใหม่ไม่ได้ผูกติดอยู่กับเรื่องของสงครามเย็น เช่นในอดีต

ผลจากความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ ทำให้รัฐและสังคมจำต้องเร่งสร้างองค์ความรู้ด้านความมั่นคง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้กับความท้าทายใหม่ที่เกิดขึ้นในบริบทต่าง ๆ

ดังนั้น ในช่วงปลายปี 2547 โครงการความมั่นคงศึกษาจึงถือกำเนิดขึ้น โดยเน้นการดำเนินกิจกรรมใน 3 ส่วนหลัก ได้แก่

### 1) การวิจัยด้านความมั่นคง (Security Research)

เป็นโครงการวิจัยระยะสั้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของเจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงไทย ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาความมั่นคงที่ประเทศกำลังเผชิญ หรือคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

### 2) การเสวนาด้านความมั่นคง (Security Forum)

เป็นการเปิดเวทีเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นและประสบการณ์ ระหว่างนักวิชาการกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในประเด็นปัญหาความมั่นคง

### 3) เอกสารวิชาการด้านความมั่นคง (Security Paper)

โครงการได้จัดพิมพ์ “เอกสารความมั่นคงศึกษา” ออกเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาความมั่นคงในแง่มุมต่าง ๆ แก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงและแก่สังคมไทยในวงกว้าง

โครงการความมั่นคงศึกษา มี รศ. ดร. สุรชาติ บำรุงสุข เป็นหัวหน้าโครงการฯ



จุดสารความมั่นคงศึกษา

มีนาคม 2553

ฉบับที่ 74

การผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิด  
Open-Source Intelligence Production

นัตรพงศ์ นัตราคม  
เขียน  
สุรชาติ บำรุงสุข  
บรรณาธิการ



สนับสนุนการพิมพ์โดย  
สถาบันการข่าวกรอง  
สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

จุดสารความมั่นคงศึกษา ฉบับที่ 74

การผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิด

ผู้เขียน            นััตรพงศ์ นััตราคม

บรรณาธิการ    สุรชาติ บำรุงสุข

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง   มีนาคม 2553

จำนวนพิมพ์      1,000 เล่ม

การพิมพ์ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการข่าวกรอง สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

เจ้าของ            โครงการความมั่นคงศึกษา

ตู้ ปณ. 2030 ปณฝ. จุฬาลงกรณ์

กรุงเทพฯ 10332

E-mail : newsecproject@yahoo.com

โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-7264

บรรณาธิการ      รศ. ดร. สุรชาติ บำรุงสุข

ผู้ช่วยบรรณาธิการ    นาง ธนา ยศตระกูล

ประจำกองบรรณาธิการ    นางสาว กุลนันท์ กันธิก

นางสาว อรวจิตรี ชูเพชร

ที่ปรึกษา

พลโท วุฒินันท์ ลีลายุทธ

พลเรือโท อมรเทพ ณ บางช้าง

พลโท ภราดร พัฒนถาบุตร

พิมพ์ที่

บริษัท สแควร์ ปรีนซ์ 93 จำกัด

59, 59/1, 59/2 ซ.ปูลณวิถี 30 ถ.สุขุมวิท 101

แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10260

โทร. 0-2743-8045 แฟกซ์. 0-2332-5058

การผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิด  
**Open-Source Intelligence Production**  
สารบัญ  
**Contents**

• คำนำ	ก
Preface	
• กล่าวนำ	1
Introduction	
• การผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิด	3
Open-Source Intelligence Production	
• หลักการสำคัญของการผลิตข่าวกรอง	18
Main Principle of Intelligence Production	
• ทฤษฎีสังคมศาสตร์กับการวิเคราะห์ข่าวกรอง	23
Social Science Theories and Intelligence Production	
• สรุปและขอเสนอแนะ	28
Conclusion and Recommendations	
• ภาคผนวก	33
Appendix	
-เว็บไซต์สำหรับการผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิด	
Websites for Open-Source Intelligence Production	

เนื้อหาที่ปรากฏในจุดสารบัญนี้ปรับปรุงจากเอกสารวิจัยของผู้เขียน  
นำเสนอแก่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (รุ่นที่ 51) ประจำปีการศึกษา 2551

## คำนำ

“อย่าเชื่อสิ่งใดจนกว่าสิ่งนั้นจะถูกปฏิเสธอย่างเป็นทางการ”

Claud Cockburn

นักสื่อสารมวลชนชาวอังกฤษ

(ค.ศ. 1904-1981)

สำหรับผู้คนทั่วไป เมื่อกล่าวถึงงาน “การข่าว” แล้ว ก็มักจะทำให้เราต้องนึกถึงบรรดา “สายลับ” และสุดยอดของสายลับก็น่าจะหนีไม่พ้นคนอย่าง “เจมส์ บอนด์” หรือที่เราคุ้นเคยกันในชื่อของนามเรียกขานว่า “007”

ว่าที่จริงแล้ว สายลับอย่างเจมส์ บอนด์ จะเป็นพวกที่เหมือนกับกลุ่มคนที่รับมอบภารกิจลับ โดยพวกเขาถูกส่งเข้าไปปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่เปิดเผย และภารกิจเช่นนี้ไม่อาจดำเนินการด้วยชุดปฏิบัติการตามปกติ แต่เข้าไปแล้ว สายลับอย่างเจมส์ บอนด์ ก็ไม่ใช่บุคคลที่เป็นตัวแบบของพวกทำงานการข่าวแต่อย่างใด เพราะเราแทบไม่เคยเห็น “007” ทำงานด้านการข่าวเท่าใดนัก กล่าวคือ งานการข่าวในความหมายของการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นแล้ว ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวอาจจะจืดชืดและไม่น่าสนใจเอาเสียก็ได้ แต่ด้วยบุคลิกของความ เป็น “พระเอก” ที่เป็น “สายลับ” ของอังกฤษ เจมส์ บอนด์ จึงมีลักษณะของความ เป็นพระเอกอย่างสมบูรณ์ ในภาพยนตร์สายลับที่เป็นพระเอกทั้งหลายและเก่ง...และเก่ง แบบสุดยอดในการปฏิบัติ !

แต่ในอีกมุมหนึ่งเวลาเราดูภาพยนตร์อย่างเจมส์ บอนด์ เราแทบไม่เคยนึกถึง บุคคลที่อยู่เบื้องหลังเป็นฐานหลักที่ทำให้การปฏิบัติการกิจของ “007” ประสบความสำเร็จเลย เพราะถ้าไม่มีข้อมูลต่างๆ สนับสนุนอย่างถูกต้องและแม่นยำให้แก่การ ปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นแล้ว ความสำเร็จในภารกิจที่ได้รับมอบหมายอาจจะเป็นสิ่งที่อยู่ห่างไกลอย่างมาก

เรื่องราวเช่นนี้มีตัวอย่างมากมายปรากฏให้เห็นไม่ว่าในประวัติศาสตร์การ สงคราม หรือประวัติศาสตร์ของการดำเนินการทางการเมืองก็ตาม จนสามารถกล่าว เป็นข้อสรุปได้ง่าย ๆ ว่า ข้อมูลที่ถูกต้องย่อมนำไปสู่การตัดสินใจเลือกหนทางการปฏิบัติ

ที่ถูกต้องนั่นเอง เพราะโดยตรรกแล้ว ย่อมเป็นไปได้เลยที่การมีข้อมูลที่ผิดพลาดจะทำให้เราสามารถเลือกการปฏิบัติอย่างถูกต้องได้

ดังนั้นในโลกแห่งความเป็นจริงของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นในระดับตัวบุคคล หรือในระดับชาติก็ตาม การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างมาก ดังจะเห็นได้ว่าในความเป็นจริงนั้น ส่วนสำคัญของงานข่าว อาจจะไม่ใช่ว่าที่เราดูในภาพยนตร์เรื่อง “007” หากแต่เป็นเรื่องของการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอเป็นข้อพิจารณาให้แก่ผู้มีอำนาจทางการเมือง เพื่อใช้ในกระบวนการกำหนดนโยบาย ที่จำเป็นต้องมีข้อมูลในด้านต่างๆ ที่ถูกรวบรวมและวิเคราะห์ไว้เป็นฐานรองรับการตัดสินใจในกระบวนการเช่นนี้ หรือกล่าวเป็นข้อสังเกตได้ว่า ข้อมูลเหล่านี้คือหลักประกันที่จะไม่ก่อให้เกิด “ความมั่ว” ในกระบวนการตัดสินใจที่จะเกิดขึ้น

ฉะนั้นในความสลับซับซ้อนของโลกปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนั้น งานข่าวก็มีความเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน บางทีวันนี้สายลับอาจจะไม่ใช่บุคคลที่คอยทำหน้าที่ในการดักฟังโทรศัพท์ หรือการคอยดักถ่ายภาพบุคคลเป้าหมาย เป็นต้น

หากแต่การรวบรวมข้อมูลอาจจะสามารถประมวลได้จากเป้าหมายที่เป็น “แหล่งเปิด” ที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ หรือที่รู้จักกันว่า “ข้อมูลข่าวกรองจากแหล่งเปิด” (Open-source Intelligence) ซึ่งในพัฒนาการของโลกร่วมสมัยเช่นปัจจุบัน ข่าวสารจำนวนมากปรากฏอยู่ในแหล่งที่ไม่ได้ปิดลับ ซึ่งไม่ได้ต้องการการเข้าถึงด้วยวิธีพิเศษใดๆ ทั้งสิ้น นอกจากนี้จะต้องอ่าน รวบรวม และวิเคราะห์เท่านั้นเอง

จุดสารเล่มนี้จึงเป็นเล่มที่ 2 ต่อจากจุดสารฉบับที่ 64 (เดือนกันยายน 2552) ว่าด้วยเรื่องการวิเคราะห์ข่าวกรองจากแหล่งเปิด โดยในงานที่นำเสนอนี้จะเน้นถึงในเรื่องของการวิเคราะห์ ในขณะที่ฉบับแรกจะเป็นการให้ภาพโดยรวม และเป็นการให้ความรู้โดยทั่วไปแก่ประชาชน โครงการฯ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การเปิดประเด็นต่อเนื่องในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข่าวกรองในลักษณะของ “ข่าวกรองจากแหล่งเปิด” จะนำมาซึ่งประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคง และแก่ผู้สนใจโดยทั่วไป

สุรชาติ บำรุงสุข  
โครงการความมั่นคงศึกษา

# การผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิด

ฉัตรพงศ์ ฉัตราคม

## • กล่าวนำ •

งานข่าวกรองมีความสำคัญยิ่งต่อความมั่นคงของทุกประเทศ เนื่องจากผลผลิตของงานข่าวกรองหรือรายงานข่าวกรองที่มีการจัดทำในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประมาณการณ์ข่าวกรอง ข่าวกรองในลักษณะของการแจ้งเตือนภัยคุกคาม หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับกำลังความสามารถของฝ่ายตรงข้ามที่อาจจะเป็นรัฐหรือไม่ใช่รัฐที่อาจจะเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศ ล้วนเป็นข้อมูลที่ผู้นำระดับสูงสุดของประเทศจะนำไปใช้เป็นรากฐานในการตัดสินใจกำหนดนโยบายของประเทศ การเอาชนะฝ่ายตรงข้าม การกำจัดภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศชาติ รวมถึงการนำไปกำหนดมาตรการที่จำเป็นในการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ

ในสภาพการณ์ที่โลกอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ หรือโลกไร้พรมแดน ที่ประชาชนในทุกประเทศสามารถรับรู้ข่าวสารจากทุกมุมโลกได้โดยผ่านทางระบบโทรคมนาคม หรือการติดต่อสื่อสารอันทันสมัย ทั้งจากการรายงานข่าวผ่านทางดาวเทียม ทางอินเทอร์เน็ต ทางโทรศัพท์มือถือที่เชื่อมโยงกับอินเทอร์เน็ต ขณะที่ความสามารถของหน่วยงานข่าวภาคเอกชนทั้งหนังสือพิมพ์ สื่อสารมวลชนด้านวิทยุ โทรทัศน์ เช่น CNN, BBC, Bloomberg, นิตยสาร Jane's ฯลฯ รวมถึงสื่อสารมวลชนของไทยก็มีการพัฒนาและยกระดับการผลิตและรายงานข่าวให้มีคุณภาพสูง ทันต่อเหตุการณ์มากขึ้น การพัฒนาคุณภาพของงานด้านการข่าวดังกล่าวซึ่งถือเป็นแหล่งเปิด (open source) จึงล้วนเป็นประโยชน์ต่องานด้านการข่าวกรองทั้งสิ้น หากได้มีการนำข่าวเปิดดังกล่าวมาผ่านกระบวนการผลิตตามหลักวิชาการให้เป็นข่าวกรอง หรือเรียกรวมว่าข่าวกรองจากแหล่งเปิด (Open-Source Intelligence-OSINT)

พิจารณาในด้านวิชาการ ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาชั้นนำของโลก และในประเทศไทยต่างมีความตื่นตัวในด้านการจัดทำและนำเสนอผลงานทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่องานด้านความมั่นคง เช่น การเผยแพร่ผลงานเกี่ยวกับรายงาน

การศึกษาเฉพาะกรณีต่างๆ รวมถึงการจัดทำรายงานที่ได้จากการประชุมสัมมนาทางวิชาการ โดยมี การเชิญนักวิชาการชั้นนำเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งองค์ความรู้ทางวิชาการเหล่านี้ นอกจากมีความน่าเชื่อถือสูงมากแล้ว ยังมีการนำเสนอ มุมมอง และข้อเสนอเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อรัฐบาลหรือผู้กำหนดนโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติ ประการสำคัญ ในระยะที่ผ่านมาในหลายประเทศไม่ว่าจะเป็น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น จีน ออสเตรเลีย ฯลฯ ได้มีการส่งเสริมบทบาทของนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ให้เข้าร่วมเป็นที่ปรึกษาของรัฐบาล หรือให้ช่วยศึกษาวิจัยเพื่อเสนอทางออกในการแก้ไขปัญหาของประเทศ ซึ่งมีผลทำให้ นักวิชาการดังกล่าวมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันเป็นความลับของทางราชการด้วย ดังนั้น เอกสารทางวิชาการและความเห็นของนักวิชาการดังกล่าวจึงมีคุณค่าทางการข่าวอย่างมาก

ในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา หน่วยข่าวกรองชั้นนำของโลก โดยเฉพาะ สำนักงานข่าวกรองกลาง (CIA) ของสหรัฐฯ ได้ให้ความสำคัญกับการผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิดอย่างมาก เพราะจะช่วยลดภารกิจของการปฏิบัติการลับ (secret operation) ซึ่งมีความเสี่ยงและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูงลงได้มาก อีกทั้งยังสามารถช่วยหาข่าวในส่วนที่ใช้วิธีการปฏิบัติการลับไม่สามารถแสวงหามาได้ โดยสหรัฐฯ ได้จัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่หาข่าวและผลิตรายงานข่าวกรองจากแหล่งเปิดชื่อ Foreign Broadcast Information Service (FBIS) เพื่อรวบรวมข่าวสารที่เกิดขึ้นทั่วโลกนำมาใช้จัดทำรายงานข่าวกรอง จนปัจจุบันการผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิดของ FBIS ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการผลิตรายงานข่าวกรองเพื่อสนองตอบความต้องการของรัฐบาลและหน่วยงานด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวได้แพร่ขยายไปอย่างรวดเร็วในประเทศต่างๆ ทั้งในยุโรปและเอเชีย

สำหรับไทยนั้น การผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิดไม่ใช่เรื่องใหม่ เพราะแหล่งเปิดเป็นองค์ประกอบสำคัญของการผลิตข่าวกรอง โดยอยู่ในขั้นตอนของการรวบรวม (collection) ซึ่งจะอาศัยข่าวสารจากแหล่งเปิดประมาณร้อยละ 85-90 ของข่าวสารทั้งหมด และจะอาศัยข่าวที่ได้จากการปฏิบัติการลับประมาณร้อยละ 10-15 เพื่อจัดทำรายงานข่าวกรอง อย่างไรก็ตาม การพัฒนาองค์ความรู้ในด้านของการผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิดของไทยยังนับว่ามีน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับองค์การ

ข่าวกรองชั้นนำของโลก ซึ่งสาเหตุสำคัญเป็นผลเนื่องจากข้อจำกัดด้านความรู้ เพราะความรู้ด้านงานข่าวกรองมักจำกัดอยู่เฉพาะในหน่วยงานด้านการข่าวกรองของรัฐ ขณะที่สถาบันด้านการศึกษาของไทยยังขาดองค์ความรู้และบุคลากรด้านนี้อย่างมากเช่นกัน นอกจากนี้ การพึ่งพาท้องถิ่นความรู้จากหน่วยข่าวกรองของต่างประเทศ ก็กระทำได้ยากลำบากจากการที่หน่วยงานด้านการข่าวกรองของต่างประเทศยังถือว่างานด้านการข่าวกรองเป็นความลับของประเทศ การเผยแพร่ความรู้ให้กับประเทศต่าง ๆ ที่เป็นพันธมิตร แม้จะมีอยู่บ้างแต่ก็เป็นการถ่ายทอดให้อย่างจำกัด

ด้วยเหตุนี้ การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิดของไทยขึ้น โดยการนำหลักความคิดและองค์ความรู้ใหม่ ๆ ของต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานข่าวกรองของประเทศอย่างมาก โดยเฉพาะการช่วยเพิ่มศักยภาพแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าว รวมทั้งช่วยลดต้นทุนและความเสี่ยงต่อการพึ่งพาการหาข่าวด้วยวิธีการปฏิบัติการลับ นอกจากนี้ยังอาจเป็นจุดเริ่มต้นที่จะได้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการข่าวกรองไปสู่ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษา โดยไม่มีเรื่องของชั้นความลับมาเป็นอุปสรรคอีกต่อไป

### • การผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิด •

การผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิดหรือ OSINT มีองค์ประกอบเดียวกับงานผลิตข่าวกรองทั่วไปที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (All-Sources Intelligence) ซึ่งมีการดำเนินงานตามวงจรข่าวกรอง (Intelligence Cycle) ประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ ความต้องการข่าวสาร (requirement) การรวบรวม (collection) การดำเนินการวิธี (processing) และการวิเคราะห์ (analysis) หากแต่ในกระบวนการผลิตข่าวกรองรูปแบบเดิมนั้นถือว่าข่าวจากแหล่งเปิด (open sources) อยู่ในขั้นตอนของการรวบรวม โดยจะนำข่าวสารจากแหล่งเปิดที่ได้ไปรวมกับข่าวสารที่ได้จากการรวบรวมด้วยวิธีการปฏิบัติการลับและการใช้เครื่องมือทางเทคนิคต่าง ๆ เช่น HUMINT และ SIGINT เพื่อนำไปดำเนินการวิธี และดำเนินการวิเคราะห์ เพื่อผลิตเป็นรายงานข่าวกรองเสนอต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใช้ข่าว

สำหรับกระบวนการในการผลิต OSINT ได้ตัดความจำเป็นในการต้องใช้ข่าวสารจากการปฏิบัติการลับและการใช้เครื่องมือทางเทคนิคออกไปในขั้นตอนของ

การรวบรวม โดยได้เพิ่มเติมความสำคัญในส่วนของการรวบรวมข่าวสารจากแหล่งเปิด ให้ได้มากยิ่งขึ้นเท่าที่จะทำได้ โดยอาศัยทุกช่องทางที่เอื้ออำนวย ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจาก สื่อสารมวลชนทั่วไป เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศและในประเทศ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ เคเบิลทีวีในส่วนกลางและท้องถิ่น แผนที่ ภาพถ่ายในเชิงพาณิชย์ และข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับประเทศต่างๆ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร ที่มีการวาง จำหน่ายทั่วไป เป็นต้น แหล่งข้อมูลจากแหล่งเปิดที่จำกัดการให้บริการเฉพาะ หน่วยงานรัฐหรือสมาชิก แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การให้บริการทางเครือข่าย แบบเป็นสมาชิก (Commercial Online) แหล่งข้อมูลสีเทา (Gray Literature) และข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญและนักสังเกตการณ์ (Overt Human Experts and Observers) ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือมีประสบการณ์ตรงในเรื่องต่างๆ

ส่วนที่ OSINT เน้นหนักหรือให้ความสำคัญเป็นพิเศษเมื่อเทียบกับวิธีการ ผลิตข่าวกรองแบบเดิมคือ การพึ่งพาระบบของ software คอมพิวเตอร์ที่มีการวาง ระบบ software ที่ทันสมัย สามารถอำนวยความสะดวกในการช่วยสืบค้นและ เรียกเก็บข้อมูลผ่านทางระบบได้อย่างรวดเร็ว การวางระบบการรักษาความปลอดภัย ทางคอมพิวเตอร์อย่างเข้มงวด การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญทางภาษาทุกภาษา (ในกรณี เป็นประเทศที่มีผลประโยชน์ครอบคลุมทั่วโลก เช่น สหรัฐฯ) ซึ่งรวมถึงภาษาท้องถิ่น ต่างๆ เพื่อทำหน้าที่แปลข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นทุกหนที่ทั่วโลก รวมทั้งมีการจัดตั้ง ฐานข้อมูลกลางที่มีความจำเป็นสำหรับรองรับข้อมูลข่าวสารทุกชนิดที่รวบรวมได้ โดยมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบสามารถเรียกใช้ได้ทันทีผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเปรียบเทียบเชิงลึกระหว่าง OSINT กับ All-Sources Intelligence ที่ยังใช้ปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน โดยเทียบเคียง ตั้งแต่ขั้นของการกำหนดความต้องการข่าวสาร การรวบรวม การดำเนินการมวีชี ไปจนถึงการวิเคราะห์ จะเห็นจุดเด่นของ OSINT และความแตกต่างกับ All-Sources Intelligence ที่เด่นชัดหลายประการ แยกพิจารณาได้ดังนี้

### 1. การกำหนดความต้องการ (requirements)

OSINT ได้เอื้ออำนวยและช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้ใช้ข่าวให้สามารถใช้ ประโยชน์จากงานข่าวกรองในภารกิจที่เป็นประโยชน์กับประชาชนมากขึ้น มิได้จำกัด อยู่เฉพาะข่าวที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความลับของประเทศฝ่ายตรงข้ามหรือศัตรูเพียงอย่าง

เดียว เพราะ OSINT สามารถจะสนองตอบความต้องการข่าวสารของผู้บังคับบัญชา หรือผู้สื่อข่าวได้กว้างขึ้น ทั้งในแง่ของปัญหาความเดือดร้อนหรือความต้องการของ ประชาชนที่มีต่อรัฐบาล บทบาทของกลไกภาครัฐที่ปฏิบัติงานสนองตอบนโยบาย รัฐบาล โอกาสและปัจจัยเสี่ยงด้านการค้า/การลงทุน หรือกล่าวได้ว่ารัฐบาลหรือ ผู้กำหนดนโยบายสามารถใช้หน่วยข่าวกรองให้รวบรวมและเสนอรายงานได้ทั้งในเรื่อง ความมั่นคงของชาติและความมั่งคั่งของชาติ ในลักษณะของการทำงานคู่ขนานไปกับ หน่วยงานหลัก เช่น ในภาวะที่ประเทศไทยกำลังเผชิญผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจ โลก รัฐบาลสามารถสั่งการให้หน่วยข่าวกรองรวบรวมและวิเคราะห์แนวทางหรือ มาตรการทางเศรษฐกิจที่ประเทศต่าง ๆ นำมาใช้แก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจในประเทศ ของตน ทั้งนี้เพื่อที่ประเทศไทยอาจนำมาตรการดังกล่าวมาปรับใช้ หรือเพื่อประเมิน ผลกระทบในกรณีที่มาตรการเหล่านั้นมีผลกระทบมาถึงไทย

ด้วยเหตุนี้ การกำหนดความต้องการข่าวสารข่าวกรองของรัฐบาลในการใช้ ประโยชน์จาก OSINT จึงสามารถขยายขอบเขตได้กว้างและครอบคลุมเรื่องที่รัฐบาล ต้องการทราบได้มากขึ้น ทั้งในด้านข่าวสารข่าวกรองภายในประเทศและต่างประเทศ ในขณะที่หน่วยข่าวกรองเองก็จะเปลี่ยนสถานะจากการรายงานข่าวกรองเฉพาะเรื่อง ความมั่นคงในกรอบแคบ หรือเรื่องที่มีชั้นความลับสูงที่มีเฉพาะนายกรัฐมนตรีหรือ รองนายกรัฐมนตรีด้านความมั่นคงเท่านั้นที่ได้รับทราบ กลายเป็นรายงานข่าวกรองที่ คณะรัฐมนตรีทั้งคณะหรือกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ก็สามารถจะรับทราบหรือใช้ ประโยชน์ได้ หรืออีกนัยหนึ่ง หน่วยข่าวกรองสามารถจะตอบสนองความต้องการ ข่าวสารข่าวกรองให้แก่ผู้สื่อข่าวได้หลากหลายมากขึ้น และในประเด็นปัญหาที่กว้างขึ้น

ในส่วนของการตอบสนองความต้องการข่าวสารของรัฐบาลหรือผู้ข่าวก็เช่นกัน โดยปกติแล้วหน่วยข่าวกรองที่ปฏิบัติงานโดยเน้น All-Sources Intelligence จะรายงานข่าวกรองแก่รัฐบาลหรือผู้ข่าวตามคำสั่ง/คำขอ หรือเป็นเรื่องที่รัฐบาล และผู้ข่าวควรจะทราบหรือจำเป็นต้องทราบ ซึ่งเป็นการยึดหลักข่าวกรองที่ถือเอา รัฐบาลเป็นศูนย์กลาง (Government Centered Intelligence) หรือการรายงาน ข่าวกรองเพื่อให้รัฐบาลพิจารณำไปใช้ประกอบการตัดสินใจกำหนดนโยบายหรือ แก้ไขปัญหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม กรดดำเนินการของหน่วย ข่าวกรองตามวิธีการของ OSINT จะเป็นการปรับเปลี่ยนแนวทางการผลิตและ

นำเสนอรายงานข่าวกรองต่อรัฐบาลหรือผู้ข่าวเสียใหม่ เพื่อให้ได้รับข่าวสารข่าวกรองที่จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนได้กว้างขวางยิ่งขึ้น กลายเป็นการยึดหลักข่าวกรองที่ถือเอาประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen Centered Intelligence) โดยสามารถรายงานให้รัฐบาลได้รับทราบสถานการณ์เฉพาะเจาะจง เช่น ภัยจากการก่อการร้าย ไปจนถึงสถานการณ์ด้านความมั่นคงทั่วไป เช่น ภาวะวิกฤติพลังงาน ปัญหาภัยแล้ง การแพร่ระบาดของโรคภัย ฯลฯ

## 2. การรวบรวม (collection)

หลักสำคัญในการรวบรวมของ OSINT ก็คือ Knowing Who Knows หรือการที่หน่วยข่าวกรองจะต้องตอบคำถาม/คำขอของรัฐบาลหรือผู้ข่าว โดยต้องรู้ว่าใครคือผู้เชี่ยวชาญที่รู้เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เราต้องรวบรวมนั้นๆ ดีที่สุด ซึ่งวิธีคิดเช่นนี้ค่อนข้างจะแตกต่างไปจากการข่าวกรองที่เน้น All-Sources Intelligence ที่มีมักจะดูที่ฐานข้อมูลข่าวสารที่หน่วยมืออยู่ว่าสามารถตอบคำถามได้หรือไม่ รวมทั้งการพุ่งเป้าไปที่การใช้ HUMINT หรือ SIGINT เป็นช่องทางสำคัญในการรวบรวมข่าวสาร โดยค่อนข้างให้ความสนใจน้อยมากกับแหล่งเปิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอกสารวิจัยหรือบทความทางวิชาการ รวมถึงการไม่ค่อยเห็นความจำเป็นในการติดตามหรือศึกษาผลงานของนักวิชาการในสาขาต่างๆ โดยเฉพาะสาขาด้านความมั่นคง

ความแตกต่างของกรอบความคิดในการรวบรวมดังกล่าวสะท้อนให้เห็นการปรับเปลี่ยนวิธีคิดของการรวบรวมทั้ง 2 วิธี กล่าวคือ ข่าวกรองที่เน้น All-Sources Intelligence มักคิดว่ารัฐบาลหรือผู้ข่าวมีหน้าที่ต้องรวบรวม (รับรู้) ข่าวจากแหล่งเปิดด้วยตนเอง หรือมีหน่วยงานที่รายงานข่าวจากแหล่งเปิดให้อยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้หน่วยข่าวกรองจึงเลือกรวบรวมเฉพาะข่าวปิดหรือเรื่องที่เป็นความลับเพื่อเสนอต่อรัฐบาลผู้ข่าวเท่านั้น แต่กรอบความคิดของ OSINT ไม่จำกัดตนเองเช่นนั้น แต่จะยึดหลักว่านอกจากการรายงานข่าวกรองตามที่รัฐบาลต้องการแล้ว หน่วยข่าวกรองควรจะรายงานเรื่องที่รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะต้องรู้ด้วย ซึ่งก็คือบรรดาสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติ ตลอดจนความมั่นคงของโลกทุกด้าน

การปรับเปลี่ยนกรอบความคิดใหม่ของ OSINT ยังเป็นผลจากความต้องการลดค่าใช้จ่ายและความเสี่ยงจากการรวบรวมข่าวสารในรูปแบบเดิม อีกทั้ง

ทำให้การข่าวกรองแบบ HUMINT และ SIGINT มีความคุ้มค่าต่อการลงทุนมากขึ้น กล่าวคือ ในการรวบรวมข่าวโดย HUMINT และ SIGINT นั้น จะมีความเสี่ยงสูงมากหากการปฏิบัติการถูกเปิดเผย และบางกรณีล่อแหลมจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเสียหายร้ายแรง (กรณีส่งสายลับแทรกซึมเข้าไปปฏิบัติการยังต่างประเทศ) ขณะที่ต้นทุนในการปฏิบัติการจะสูงมาก โดยเฉพาะ SIGINT ซึ่งต้องจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัยมาก รวมถึงการใช้ดาวเทียมจารกรรมมาใช้ในการปฏิบัติการรวบรวมข่าวสาร ทั้งๆ ที่ข่าวสารบางเรื่องหรือหลายเรื่องสามารถจัดหาได้ด้วยวิธีการของ OSINT เช่น อาจารย์ถึงยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสหรัฐฯ ผ่านทางเอกสารทางวิชาการของนักวิชาการฝ่ายความมั่นคงของสหรัฐฯ (ที่เข้าร่วมกำหนดนโยบาย) โดยไม่จำเป็นต้องส่งสายลับแทรกซึมเข้าไปยังสภาความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ หรือการติดตามร่องรอยความเคลื่อนไหวของนายโศขามา บิน ลาเดน ผู้นำอัล-ไคดา ผ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของอัฟกานิสถานหรือปากีสถาน โดยไม่จำเป็นต้องส่งสายลับเข้าไปยังอัฟกานิสถาน โดยที่ยังไม่สามารถรู้แหล่งกบดานของนายบิน ลาเดนที่แน่ชัด บทบาทของ OSINT ในส่วนนี้จึงช่วยลดกิจกรรม HUMINT และ SIGINT ให้เหลือเฉพาะที่สำคัญและไม่สามารถใช้วิธีการอื่นได้

การรวบรวมของ OSINT มีความสำคัญกับภาษาทุกภาษา เนื่องจากเป็นช่องทางเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากทุกมุมโลก รวมถึงภาษาในระดับท้องถิ่นของประเทศต่างๆ ที่ประเทศของเรามีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับ ตัวอย่างเช่น ข่าวในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกัมพูชาหรือพม่าอาจรายงานบทวิเคราะห์เกี่ยวกับนโยบายหรือท่าทีของรัฐบาลประเทศทั้งสองต่อไทย หรือบทวิเคราะห์ของหนังสือพิมพ์ในประเทศอาหรับบางประเทศอาจเปิดเผยถึงรายละเอียดของกิจกรรม/แผนการและความเคลื่อนไหวของแกนนำกลุ่มมุสลิมที่เคลื่อนไหวอยู่ในต่างประเทศ หรือแม้กระทั่งความเคลื่อนไหวของบรรดาแกนนำกลุ่มก่อความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ที่ติดต่อกับสมาชิกกลุ่มหัวรุนแรงในตะวันออกกลาง นอกจากนี้ การเรียนรู้ภาษาท้องถิ่น เช่น ภาษามลายูท้องถิ่น (ยาวิ) ซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลายในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงภาษาถิ่นของชาวเขา ก็จะเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ข่าวกรองได้รับรู้ข่าวสารความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อความมั่นคง รวมทั้งช่วยให้อำนาจรัฐมีความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่ด้วย

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ OSINT จะกลายเป็นเครื่องมือสำคัญของงานข่าวกรองคือ สภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปมาก และความโดดเด่นของโลกยุคข้อมูลข่าวสาร เพราะหลังสงครามเย็นยุติลง สภาพการเผชิญหน้าทางทหารระหว่างประเทศหรือกลุ่มประเทศต่างๆ แทบไม่ปรากฏ ประเทศส่วนใหญ่เน้นการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ใกล้ชิด ขณะที่กฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในประเทศของทุกประเทศให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนมาก สภาพดังกล่าวทำให้เป้าหมายงานด้านการข่าวกรองในหน้าที่จะต้องใช้ HUMINT ไม่ชัดเจน ขณะที่การดักจับการติดต่อสื่อสารต่างๆ รวมถึงการดักฟังซึ่งเป็นเครื่องมือ SIGINT ก็ไม่สามารถนำมาใช้ได้ภายในประเทศของตนเพราะผิดกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ OSINT จึงกลายเป็นเครื่องมือที่เข้ามาเติมหรือช่วยลดจุดอ่อนของงานข่าวกรองเดิม โดยได้มีการนำเอาความทันสมัยของเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้กับงานจนเต็มประสิทธิภาพ

หลักสำคัญของ OSINT ยังเน้นการใช้ช่องทางการรวบรวมข่าวสารที่มีความหลากหลายทุกแหล่ง ทั้งแหล่งข้อมูลจากสื่อสารมวลชนทั่วไป ข้อมูลจากแหล่งเปิดซึ่งจำกัดการให้บริการเฉพาะหน่วยงานรัฐหรือสมาชิก อินเทอร์เน็ต (Internet) แหล่งข้อมูลสีเทา (Gray Literature) การเข้าถึงแหล่งข้อมูลดังกล่าวจำเป็นต้องมีการลงทุนทั้งในด้านเครื่องมืออุปกรณ์ที่มีความทันสมัย การสั่งซื้อหรือบอกรับเป็นสมาชิกจากแหล่งข่าวสารบางประเภท การจัดหาหรือพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ทั้งในด้านการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย มีความรอบรู้ด้านภาษาที่หลากหลาย มีทักษะด้านการวิเคราะห์ ตลอดจนต้องมีการวางระบบการรักษาความปลอดภัยทางเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อป้องกันการถูกบุกรุก (hack) จากฝ่ายตรงข้ามหรือบุคคลภายนอก อย่างไรก็ตาม การลงทุนดังกล่าวก็นับว่าคุ้มค่าเมื่อเทียบกับผลที่จะได้รับ นอกจากนี้ ในทางปฏิบัติบรรดาเครื่องมืออุปกรณ์ดังกล่าวก็มักมีอยู่แล้วในหน่วยงานด้านการข่าวกรองส่วนใหญ่

### 3. การดำเนินกรรมวิธี (processing)

การดำเนินกรรมวิธีของ OSINT มีมาตรฐานค่อนข้างดีเมื่อเทียบกับการข่าวกรองแบบ All-Sources Intelligence กล่าวคือ มีการจัดระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานที่นักวิเคราะห์สามารถสืบค้นได้ง่าย โดยมีการแบ่งแยกชัดเจนระหว่างฝ่ายที่

ทำหน้าที่รวบรวมกับฝ่ายวิเคราะห์ และฝ่ายเจ้าหน้าที่เทคนิคอย่างชัดเจน นอกจากนี้ในประเทศมหาอำนาจหลายประเทศ เช่น สหรัฐฯ อังกฤษ ยังมีการใช้ software สำหรับใช้ช่วยสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร การนำข้อมูลข่าวสารที่ได้ไปรวบรวมและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ และ software ใช้ช่วยแปลข้อมูลข่าวสารที่เป็นภาษาต่างประเทศต่าง ๆ ซึ่งได้มาจากแหล่งข่าวทุกแหล่งที่รวบรวมได้ เช่น eXtended Markup Language (XML), Resource Description Framework (RDF), Web Ontology Language (OWL), Simple Object Access Protocol (SOAP) และ Open Hypertext document System (OHS) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในด้านกรรมวิธีทั่ว ๆ ไปในการประมวลผลข้อมูลข่าวสารออกมาเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ซึ่งต้องใช้มนุษย์เป็นผู้ดำเนินการ หลักการดำเนินการจะเหมือนกับการดำเนินกรรมวิธีในการผลิตข่าวกรองทั่วไป ได้แก่ การนำเอาข้อมูลข่าวสารที่รวบรวมได้มาปะติดปะต่อประมวลเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ซึ่งต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบและความรอบรู้ของผู้ปฏิบัติงานเป็นสำคัญ เพราะจะต้องเริ่มตั้งแต่การประเมินความน่าเชื่อถือของข่าวสารแต่ละชั้น โดยแยกข่าวที่ไม่เป็นประโยชน์หรือขาดความน่าเชื่อถือออกไป ต้องสามารถดึงเรื่องที่สำคัญออกมาจากข่าวสารจำนวนมาก และสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวหรือเหตุการณ์จากข่าวสารแต่ละชั้นที่ได้แยกแยะไว้แล้วเพื่อประมวลออกมาเป็นภาพใหญ่ แต่ในระบบงานของ OSINT จะยุ่งยากมากกว่าเพราะต้องรับผิดชอบกับข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก

#### 4. การวิเคราะห์ (analysis)

การวิเคราะห์เป็นทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของ OSINT กล่าวคือ ในส่วนที่เป็นจุดแข็งนั้น OSINT เน้นการพึ่งพาและแสวงประโยชน์ผลงานวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการที่มีความรู้ในเชิงลึกในเรื่องที่ตนถนัด หรือการแสวงประโยชน์จากผลการประชุมสัมมนาของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งผู้เข้าร่วมการประชุมสัมมนาด้วนเป็นผู้รู้ในเรื่องสำคัญ รวมทั้งอาจใช้การสัมภาษณ์หรือซักถามหรือการว่าจ้างนักวิเคราะห์หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่สนใจ ข่าวกรองแบบ OSINT จึงเปรียบเสมือนการนำความรู้ที่แท้จริงของผู้รู้มาต่อยอดเป็นรายงาน อย่างไรก็ตาม ในส่วนของจุดอ่อนที่น่าห่วงเช่นกัน เพราะในการจัดทำรายงานข่าวกรองบางเรื่องนักวิเคราะห์ของหน่วยข่าวกรองอาจตามไม่ทันความคิดของบรรดา

นักวิชาการที่เราประมวลผลงานมาได้ และนักวิเคราะห์อาจมีอคติต่อเรื่องราวหรือเหตุการณ์หรือต่อนักวิชาการที่วิเคราะห์เหตุการณ์นั้นไว้

นอกจากนี้ ปัญหาที่มักเกิดขึ้นในหน่วยข่าวกรองบางหน่วยก็คือ ความมั่งงายของนักวิเคราะห์ที่ละเลยการดำเนินการวิธีทางการข่าวกรอง เช่น การนำผลงานทางวิชาการหรือบทความทางวิชาการของนักวิชาการไปจัดทำเป็นรายงานข่าวกรองเพื่อเสนอต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีผลทำให้รายงานดังกล่าวเป็นเพียงการสรุปจากความคิดเห็นของนักวิชาการเพียงคนหนึ่งเท่านั้น มิใช่รายงานข่าวกรองที่จะต้องชี้แหล่งข้อมูลข่าวสารมาประกอบการวิเคราะห์จำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และความสามารถของนักวิเคราะห์จึงถือเป็นหัวใจสำคัญของ OSINT และการฝึกฝนอบรมความรู้ด้านการวิเคราะห์เท่านั้นที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของนักวิเคราะห์ได้

สิ่งสำคัญที่ OSINT ยึดเป็นกรอบปฏิบัติเพื่อช่วยให้การวิเคราะห์มีความถูกต้องแม่นยำและลดจุดอ่อนได้มาก คือกระบวนการประเมินความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วยหลักความถูกต้องแม่นยำ (accuracy) โดยเปรียบเทียบข้อมูลข่าวสารจากข้อมูลข่าวสารที่ได้กับฐานข้อมูลข่าวกรองของเราที่มีอยู่ ความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ (credibility) ซึ่งต้องมีความโปร่งใสทั้งในด้านวัตถุประสงค์จัดตั้ง แหล่งเงินทุนสนับสนุน คณะผู้จัดทำ และนักวิชาการในสังกัดซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ การทันต่อเวลา (currently) ของข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ทางเว็บไซต์ โดยเฉพาะความทันสมัย ทันต่อเวลา และมีการปรับปรุงเนื้อหาของข่าวสารตลอดเวลา ซึ่งรวมถึงการเผยแพร่บทวิเคราะห์ใหม่ๆ ของนักวิชาการด้วย และประการสุดท้ายการเปิดเผยจุดมุ่งหมาย (objectivity) ซึ่งเว็บไซต์ต้องเปิดเผยตัวตนว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มองค์กรใด เป็นเว็บไซต์หลักหรือเป็นบริวารของเว็บไซต์อื่นใดหรือไม่ กรณีมีการเชื่อมโยง (link) ไปยังเว็บไซต์อื่นๆ เว็บไซต์ที่เชื่อมโยงไปมีคุณสมบัติอย่างไร สะท้อนการเป็นตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์อื่นใดหรือไม่

สำหรับหลักเกณฑ์ด้านการวิเคราะห์นั้น การวิเคราะห์ตามแบบของ OSINT กับ All-Sources Intelligence ยึดหลักการวิเคราะห์อย่างเคร่งครัดแบบเดียวกันตามเทคนิคและแนวทางการวิเคราะห์รวม 10 วิธี และวิธีการตั้งสมมุติฐานซึ่งใช้เป็น

หลักเกณฑ์ในการใช้ประเมินแนวโน้มและผลกระทบของเหตุการณ์ รวมทั้งใช้คิดเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา ได้แก่ หลักความเป็นเหตุเป็นผล (cause and effect) วิธีคิดแบบนิรนัยและอุปนัย (deduction and induction) วิธีคิดแบบทบทวนปัญหาในแง่มุมหลากหลาย (redefining the problem) เทคนิคพิจารณาซ้ำ (restatement techniques) วิธีคิดแบบเปรียบเทียบ (analogies) วิธีคิดแบบพิจารณาจากรูปแบบ/พฤติกรรม (pattern analysis) วิธีคิดโดยวิเคราะห์ห้องประกอบ (morphological analysis) วิธีคิดโดยใช้เทคนิคความน่าจะเป็น (scenario generation technique) วิธีคิดแบบการระดมสมอง (brainstorming) และวิธีคิดแบบการวิเคราะห์ข่าวกรองยุทธศาสตร์ (strategic intelligence analysis) ตลอดจนหลักการตั้งและพิสูจน์สมมุติฐานอีกหลากหลายวิธี

อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติงานในองค์กรด้าน OSINT นั้นมักจะแยกส่วนการวิเคราะห์ออกมาเป็นเอกเทศจากการรวบรวม เนื่องจากถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีความละเอียดอ่อนที่สุดและต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางด้านการวิเคราะห์ แต่ในหน่วยข่าวกรองแบบ All-Sources Intelligence ส่วนใหญ่นิยมจัดการกิจด้านการวิเคราะห์รวมอยู่ด้วยกันกับการกิจการรวบรวม โดยถือว่าเป็นกระบวนการเดียวกัน ยกเว้นหน่วยข่าวกรองบางแห่งที่ริเริ่มนำ OSINT เข้ามาใช้เป็นส่วนประกอบหนึ่งของงานข่าวกรอง (แต่ยังไม่เลิกภารกิจในลักษณะ All-Sources Intelligence) อาจแยกฝ่ายวิเคราะห์กับฝ่ายรวบรวมออกจากกันเป็นเอกเทศ เช่น CIA และหน่วยข่าวกรองในประเทศยุโรป

### เปรียบเทียบรูปแบบการผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิดของไทยกับต่างประเทศ

การรวบรวมข่าวจากแหล่งเปิดเป็นกิจกรรมที่หน่วยงานข่าวกรองของประเทศต่าง ๆ ทั้งประเทศตะวันตกและซีกโลกตะวันออกให้ความสนใจ เช่น รัสเซียจัดตั้ง National Center for Automated Date Exchanges with Foreign Computer Networks and Data Banks (NCADE) โดยมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของสหรัฐฯ แคนาดา เยอรมนี อังกฤษ และฝรั่งเศส ขณะที่สหรัฐฯ มีหน่วยงานในสังกัด CIA ถึง 2 หน่วย ได้แก่ Foreign Broadcast Information Service (FBIS) และ National Collection Division (NCD) มีหน่วยงานในสังกัด

กองทัพภายใต้โครงการ External Research and Analysis (ER & A) และมี Community Open Source Program Office (COSPO) เป็นหน่วยงานประสานงานในประชาคมข่าวกรองสหรัฐฯ เช่นเดียวกับจีนที่มีสำนักข่าวแห่งชาติ (New China News Agency-NCNA) หรือแม้กระทั่งสิงคโปร์ก็ได้มีการจัดตั้ง National Computer Board (NCB) เป็นองค์กรกลางด้าน OSINT เป็นต้น

สำหรับรูปแบบการดำเนินงานของหน่วยข่าวกรองจากแหล่งเปิดในประเทศต่างๆ นั้น กล่าวได้ว่างาน OSINT ของสหรัฐฯ เป็นรูปธรรมมากที่สุดในฐานะเป็นต้นแบบของงาน OSINT ทั่วโลก แม้กระทั่งหน่วยข่าวกรองของอังกฤษ ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย จีน ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ก็ใช้เป็นต้นแบบ ขณะที่เอกสารวิจัยฉบับนี้ก็นำหลักการดำเนินงานด้าน OSINT ของสหรัฐฯ มาใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์เช่นกัน ด้วยเหตุนี้การศึกษาเปรียบเทียบการผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิดของไทยจึงยึดการเปรียบเทียบกับของสหรัฐฯ เป็นสำคัญ โดยจะศึกษาเปรียบเทียบตั้งแต่กรอบความคิดและองค์ความรู้ การจัดโครงสร้างองค์กร เครื่องมือ/เทคโนโลยีงบประมาณ และบุคลากร รวมทั้งจะศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกับสำนักข่าวกรองแห่งชาติในฐานะองค์กรข่าวกรองแห่งชาติฝ่ายพลเรือนเป็นหลัก แยกพิจารณาได้ดังนี้

### 1. กรอบความคิดและองค์ความรู้ด้านการข่าวกรอง

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2497 โดยมีรากฐานหรือกรอบความคิดในการทำงานจากงานสืบสวนของตำรวจ และถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองในระยะแรกๆ ของการก่อตั้ง อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาต่อมาได้มีการวางระบบการทำงานข่าวกรองเสียใหม่ โดยใช้ระบบการทำงานของสำนักงานข่าวกรองกลางของสหรัฐฯ (Central Intelligence Agency-CIA) ซึ่งหลักการทำงานเน้นการผลิตข่าวกรองแบบ All-Sources Intelligence ทั้งนี้ แม้ว่าสำนักข่าวกรองแห่งชาติมีการติดต่อประสานงานและการแลกเปลี่ยนการฝึกอบรมบุคลากรกับหน่วยข่าวกรองมิตรประเทศอีกหลายประเทศนอกเหนือจาก CIA เช่น หน่วยข่าวกรองอิสราเอล เยอรมนี อังกฤษ ออสเตรเลีย และอื่นๆ แต่กรอบความคิดในการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองก็ยังใช้กรอบของ CIA เป็นหลัก ซึ่งสาเหตุหนึ่งเป็นเพราะบรรดาหน่วยข่าวกรองของประเทศอื่นๆ ที่สำนักข่าวกรองติดต่อดังกล่าวก็ใช้กรอบการทำงานในระบบเดียวกับ CIA

ถึงแม้ว่าตลอดระยะเวลาตั้งแต่การก่อตั้งสำนักข่าวกรองแห่งชาติเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน บุคลากรในสำนักข่าวกรองแห่งชาติได้พัฒนาองค์ความรู้ด้านการข่าวกรอง โดยปรับปรุงหลักสูตรตำราการเรียนการสอนในด้านที่เกี่ยวข้องกับการข่าวกรอง แต่การค้นคว้าหรือผลิตตำราด้านการผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิดหรือ OSINT ก็ยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม ส่วนในแง่การค้นคว้าหาความรู้ส่วนบุคคลในเรื่อง OSINT นั้นมีปรากฏให้เห็นพอสมควร แต่ส่วนใหญ่จำกัดอยู่ในกลุ่มเล็กๆ ประกอบกับการที่สำนักข่าวกรองแห่งชาติยึดกรอบการทำงานข่าวกรองแบบ All-Sources Intelligence มาเป็นเวลานาน ทำให้กรอบความคิดเช่นนี้ยังทรงอิทธิพลอยู่ในกลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงาน หรือกล่าวให้ชัดก็คือ ยังคงให้ความสำคัญกับ HUMINT และ SIGINT มากกว่า OSINT โดยถือว่าข่าวเปิดเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการรวบรวมข่าวสาร (collection)

## 2. การจัดโครงสร้างองค์กร

โครงสร้างองค์กรของสำนักข่าวกรองแห่งชาติในส่วนที่เป็นองค์กรย่อยที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองโดยตรง เน้นที่เป้าหมายภารกิจ และเป้าหมายพื้นที่ เช่นงานต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ (เน้นภารกิจ) หรืองานข่าวกรองต่างประเทศเกี่ยวกับพื้นที่ยุโรปและเอเชีย (เน้นพื้นที่) การวางระบบงานภายในองค์กรย่อยดังกล่าวจะยึดตามวงรอบข่าวกรอง กล่าวคือ จะมีบุคลากรที่รับผิดชอบทั้งในชั้นการรวบรวม และการวิเคราะห์ที่อยู่ภายในองค์กรย่อยเดียวกัน ทำให้ในแต่ละองค์กรย่อยสามารถจะผลิตรายงานข่าวกรองได้แบบเบ็ดเสร็จในตัวเอง ซึ่งภารกิจเช่นนี้เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิเคราะห์จะทำหน้าที่รวบรวมข่าวจากแหล่งเปิดด้วยตนเอง

ทั้งนี้หากพิจารณาเปรียบเทียบกับโครงสร้างองค์กรของหน่วยข่าวกรองที่ให้ความสำคัญกับ OSINT เช่น FBIS ของ CIA หรือ National Computer Board (NCB) ของสิงคโปร์ ทั้งสองหน่วยให้ความสำคัญกับภารกิจการรวบรวมแหล่งเปิดผ่านสื่อสมัยใหม่ เช่น ทางอินเทอร์เน็ต โดยมีการจัดตั้งองค์กรเพื่อการนี้ขึ้นโดยเฉพาะ และมีการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารที่ได้เป็นฐานข้อมูลข่าวสารขนาดใหญ่ที่สามารถจะให้บริการแก่หน่วยย่อยๆ ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์โดยเฉพาะ รวมทั้งมีการรวบรวมเว็บไซต์สำหรับการค้นคว้า (ที่ตรวจสอบแล้วว่าน่าเชื่อถือ) ไว้เป็นหมวดหมู่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ฝ่ายวิเคราะห์ที่จะเข้าไปค้นคว้าข้อมูลข่าวสารได้โดยตรง

ซึ่งการให้บริการด้านนี้ภายในสำนักข่าวกรองแห่งชาติยังไม่มี แต่ก็มีการรวบรวมกันเองเป็นการส่วนตัวในหมู่นักวิเคราะห์

ด้วยเหตุนี้ การใช้ประโยชน์จากแหล่งเปิดภายในสำนักข่าวกรองแห่งชาติส่วนใหญ่จึงเป็นการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวเปิดแบบต่างๆ ไป ไม่ได้มีการมุ่งเจาะลึกหรือเสาะแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากแหล่งเปิดอย่างจริงจังเหมือนสหรัฐฯ หรือสิงคโปร์ และหากจะมีนักวิเคราะห์ของสำนักข่าวกรองแห่งชาติบางคนที่สามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกได้ ก็เป็นเพียงการดำเนินการจากความสามารถหรือความพร้อมเฉพาะตัว เช่น เป็นผู้ที่สนใจเข้าไปสืบค้นข้อมูลทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นประจำจนเกิดความเชี่ยวชาญ อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลข่าวสารในเชิงพาณิชย์ (commercial online) นั้นมีการดำเนินการมาแล้วภายในองค์กรย่อยของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ แต่การนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการผลิตรายงานข่าวกรองอย่างแท้จริงยังคงค่อนข้างมีข้อจำกัดทั้งจากตัวของแหล่งข้อมูลที่ทำให้บริการและผู้ที่ใช้ไปใช้บริการ

### 3. เครื่องมือ/เทคโนโลยี

เครื่องมือและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงระดับความรู้ความสามารถของสถาบันการศึกษาทางด้านเทคโนโลยีของไทยอยู่ในระดับแนวหน้าของภูมิภาคซึ่งสามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานหากจะมีการยกระดับขีดความสามารถด้าน OSINT ของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ รวมถึงอาจเป็นการว่าจ้างบุคคลจากภายนอกเฉพาะด้านการสืบค้นและรวบรวม หรือวางระบบข้อมูลให้แก่สำนักข่าวกรองแห่งชาติได้ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่จะต้องปรับปรุงก็คือการวางระบบเทคโนโลยีใหม่ รวมทั้งการจัดหาเครื่องมือที่จำเป็นซึ่งในปัจจุบันยังไม่สามารถรองรับระบบงานข่าวกรองด้าน OSINT

สิ่งจำเป็นอีกประการ คือ software สำหรับใช้ช่วยสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร การจัดเก็บข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบ และ software ที่ใช้ช่วยแปลข้อมูลข่าวสารที่เป็นภาษาต่างประเทศต่างๆ ซึ่งได้มาจากแหล่งข่าวทุกแหล่งที่รวบรวมได้ เช่น eXtended Markup Language (XML), Resource Description Framework (RDF), Web Ontology Language (OWL), Simple Object Access Protocol (SOAP) และ Open Hypertext document

System (OHS) เป็นต้น ซึ่ง software เหล่านี้อาจต้องจัดหาจากต่างประเทศหรือ การประสานงานกับหน่วยข่าวกรองมิตรประเทศเพื่อขอรับการสนับสนุน รวมทั้งการพัฒนาทักษะให้แก่บุคลากรที่จะต้องดูแลระบบดังกล่าว

#### 4. งบประมาณ

ปัจจุบันการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลให้แก่หน่วยงานด้านการข่าวกรอง อยู่ในระดับที่สามารถปฏิบัติการกิจให้บรรลุเป้าหมายได้ อย่างไรก็ตาม งบประมาณที่ สำนักข่าวกรองแห่งชาติได้รับยังเป็นระบบงบประมาณที่สนองตอบภารกิจ การข่าวกรองแบบ All-Sources Intelligence ซึ่งให้น้ำหนักกับการใช้แหล่งข่าวบุคคล ขณะที่งบประมาณปัจจุบันยังไม่มีวางแผนสำหรับใช้ในการวางระบบงาน OSINT ซึ่งหากต้องการวางระบบคงจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากพอสมควร เนื่องจาก อาจต้องปรับปรุงเพิ่มเติมระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เครือข่ายใหม่ รวมถึงการ วางแผนงบประมาณในการจัดหาข้อมูลข่าวสารจากแหล่งเปิดในต่างประเทศ และ ภายในประเทศเพิ่มเติม โดยเฉพาะแหล่งข้อมูลในระบบ commercial online ที่ต้องมีอัตราค่าบริการในการบอกรับ

อย่างไรก็ตาม งบประมาณที่จะใช้ในการวางระบบดังกล่าว ถึงแม้จะสูงใน ระยะเริ่มต้นของการวางระบบใหม่ แต่จะมีความคุ้มค่ามากขึ้นเมื่อการจัดทำรายงาน โดยใช้ข่าวกรองจากแหล่งเปิดบรรลุผล ยิ่งไปกว่านั้นหากการใช้ประโยชน์จาก OSINT สามารถทดแทนภารกิจด้าน HUMINT และ SIGINT ได้ คาดว่าจะช่วย ประหยัดงบประมาณด้านการข่าวกรองของประเทศได้จำนวนมากมหาศาล รวมทั้งยังอาจ ลดความเสี่ยงหรือความสูญเสียที่ไม่อาจประเมินเป็นตัวเงินได้ เช่น ความเสี่ยงที่จะ เกิดจากความผิดพลาดของ HUMINT การหลีกเลี่ยงภารกิจที่ล่อแหลมจะเป็นการ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เป็นต้น

ทั้งนี้จากการประเมินความคุ้มค่าจากการนำ OSINT มาทดแทนภารกิจ ด้าน HUMINT และ SIGINT โดยนาย Robert David Steele ผู้เชี่ยวชาญด้าน การข่าวกรองของสหรัฐฯ และเป็นผู้ผลักดันแนวความคิด OSINT ในสหรัฐฯ ซึ่งได้ จัดทำเอกสารวิจัยเกี่ยวกับความคุ้มค่าของงานด้านการข่าวกรอง (Reinventing Intelligence) เผยแพร่เมื่อ 25 มีนาคม 2549 ระบุว่า สหรัฐฯ ใช้งบประมาณ จำนวนถึง 70,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปีในกิจการด้านการข่าวกรอง แต่เงินที่

ทุ่มเทไปนั้นมีการสูญเสียเปล่าหรือได้ผลประโยชน์ไม่คุ้มค่าไปกับงานข่าวกรองประเภท HUMINT, SIGINT, IMINT และ MASINT โดยต้องจ่ายงบประมาณไปถึงร้อยละ 95 แต่ได้รับผลตอบแทนจากภารกิจดังกล่าวเป็นมูลค่าเพียงร้อยละ 20 ของงบประมาณ ในขณะที่การลงทุนด้าน OSINT ลงทุนเพียงร้อยละ 5 แต่ได้รับผลตอบแทนสูงถึงร้อยละ 80 ของงบประมาณที่จ่ายไป

ถึงแม้ว่าคงไม่อาจนำหลักการคำนวณนี้มาใช้ประเมินความคุ้มค่าของงานข่าวกรองไทยได้ เนื่องจากการลงทุนด้าน HUMINT และข่าวกรองทางเทคนิค เช่น SIGINT ของหน่วยข่าวกรองไทยมีมูลค่าไม่สูงมากนัก (จากข้อจำกัดด้านงบประมาณ) ประกอบกับภารกิจส่วนใหญ่ของหน่วยข่าวกรองไทย ก็ให้ความสนใจต่อการรวบรวมข้อมูลข่าวสารจากแหล่งเปิด รวมถึงการได้รับเอกสารแลกเปลี่ยนจากหน่วยข่าวกรองมิตรประเทศในเรื่องที่เราสนใจ ซึ่งเป็นเอกสารที่มีคุณค่าและช่วยประหยัดงบประมาณของงานด้านการข่าวกรองลงไปมาก แต่หากประเมินในแง่ความคุ้มค่าของการลงทุนในกรณีที่หน่วยข่าวกรองไทยได้เพิ่มความมุ่งมั่นในการพัฒนาและปรับปรุงงานข่าวกรองแบบ OSINT ให้เป็นไปตามแนวทางสากลมากขึ้น ก็จะช่วยประหยัดงบประมาณด้านการข่าวกรองในระยะยาวของไทยลงได้มาก นอกจากนี้ในแง่การเพิ่มศักยภาพของงานข่าวกรอง ยังมีโอกาสที่หน่วยข่าวกรองไทยจะพัฒนาศักยภาพด้าน OSINT ให้เข้าใกล้สหรัฐฯ ได้ไม่ยาก เพราะหน่วยข่าวกรองทุกประเทศจะมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากแหล่งเปิด

## 5. บุคลากร

บุคลากรที่ใช้ในงานด้าน OSINT อาจแบ่งได้เป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนที่ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลข่าวสารจากแหล่งเปิดต่าง ๆ (ในส่วนนี้รวมถึงบรรดาผู้เชี่ยวชาญทางภาษาต่าง ๆ ด้วย) เจ้าหน้าที่เทคนิคที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องระบบ และเจ้าหน้าที่ส่วนที่ทำหน้าที่วิเคราะห์เพื่อผลิตรายงานข่าวกรอง ซึ่งภาพรวมในปัจจุบันบุคลากรทั้งสามส่วนนี้ในหน่วยงานข่าวกรองมีอยู่พอสมควร แต่ที่มากและมีคุณภาพสามารถทำงานด้าน OSINT ได้ทันทีคือบุคลากรในส่วนวิเคราะห์ ขณะที่บุคลากรที่ทำหน้าที่รวบรวม (หมายถึงมีความสามารถในการสืบค้นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่จะใช้ในการวิเคราะห์ต่าง ๆ) นั้น ยังไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่เด็ดขาดโดยส่วนใหญ่บุคลากรด้านการวิเคราะห์จะทำหน้าที่นี้ด้วยตนเอง แต่ส่วนที่ค่อนข้าง

ขาดแคลนในหน่วยข่าวกรองมากที่สุดคือ เจ้าหน้าที่เทคนิคที่มีความรู้ความชำนาญในด้าน software เฉพาะสำหรับใช้ในทางด้าน OSINT

นอกจากนี้ พิจารณาในด้านของผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา ในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความรู้และความชำนาญด้านภาษาอังกฤษเป็นหลัก และบางหน่วยงานอาจจะมีล่ามแปลภาษาท้องถิ่นของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ภาษามาลเลย์ พม่า กัมพูชา ลาว จีน เวียดนาม และอินเดีย แต่ก็ยังมีเป็นจำนวนน้อยมาก เมื่อเทียบกับความจำเป็นที่อาจต้องใช้จริงในกรณีที่มีการนำ OSINT มาใช้อย่างจริงจัง ประกอบกับบรรดาล่ามภาษาส่วนใหญ่มีข้อจำกัดที่เป็นเพียงลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างให้ทำหน้าที่ล่ามแปลภาษาอย่างเดียว การจะใช้ในกิจกรรมอื่น เช่น การแปลสรุป การประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข่าว หรือการวิเคราะห์ซึ่งไม่สามารถกระทำได้ และโดยศักยภาพของล่ามภาษาเองก็ไม่สามารถทำได้เช่นกัน เพราะกิจกรรมดังกล่าวเป็นงานด้านการวิเคราะห์ซึ่งบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านนี้ต้องผ่านการอบรม และมีประสบการณ์ในงานมายาวนานพอสมควร

### **ศักยภาพในการผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิดของหน่วยข่าวกรองไทย**

หากพิจารณาจากพื้นฐานทั้งในด้านองค์ความรู้ การจัดโครงสร้างองค์กร เครื่องมือ/เทคโนโลยี งบประมาณ และบุคลากรของหน่วยข่าวกรองไทย โดยมีสำนักข่าวกรองแห่งชาติเป็นตัวแทนของการศึกษา อาจกล่าวได้ว่าหน่วยข่าวกรองไทยสามารถจะปรับตัวไปสู่การทำงานด้าน OSINT ได้โดยใช้เวลาไม่นานนัก เนื่องจากโดยพื้นฐานการปฏิบัติงานมีการใช้แหล่งเปิดเป็นหลักอยู่แล้ว ประกอบกับพิจารณาด้านความรู้ในการวิเคราะห์ของนักวิเคราะห์ในสำนักข่าวกรองแห่งชาติ และหน่วยข่าวกรองอื่นๆ ของไทย ก็มีการผ่านหลักสูตรการวิเคราะห์วิจัยที่สามารถรองรับแนวทางการผลิตรายงาน OSINT ได้อย่างดีเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้งานข่าวกรองของไทยมีมาตรฐานเช่นเดียวกับงาน OSINT ของต่างประเทศ เช่น สหรัฐฯ ได้นั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญตั้งแต่ระดับนโยบายลงไปจนถึงระดับผู้ปฏิบัติ ซึ่งต้องยอมรับว่าการจะปรับเปลี่ยนกรอบความคิดของหน่วยข่าวกรองไทยให้เล็งเห็นถึงประโยชน์ของ OSINT ที่จะมาเสริมหรือทดแทนข่าวกรองแบบ All-Sources Intelligence เป็นเรื่องที่ยาก

พอสมควร เพราะแม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ระดับสูงภายใน CIA หรือหน่วยข่าวกรองประเทศตะวันตกอีกหลายแห่งก็ยังมีข้อถกเถียงและมีการไม่ยอมรับความคิดเห็นมากพอสมควร เพียงแต่ว่าข้อถกเถียงเหล่านั้นไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนางาน OSINT ในประเทศดังกล่าว

พิจารณาในด้านโอกาสของการที่จะยกระดับงานข่าวกรองของไทยให้ทัดเทียมต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศตะวันตก (ในแง่ของการจัดหาหรือลงทุนใหม่เพื่อยกระดับเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความทันสมัย) นั้น แม้ในภาพรวมเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก เนื่องจากมีอุปสรรคทั้งในด้านเทคโนโลยี งบประมาณ และผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิค แต่ในแง่ของการพัฒนาบุคลากรด้านการวิเคราะห์แล้ว เชื่อว่าช่องว่างระหว่างบุคลากรของหน่วยข่าวกรองไทยกับหน่วยข่าวกรองต่างประเทศมีไม่มาก (ยกเว้นล่ามแปลภาษาต่างประเทศหลายๆ ภาษา ซึ่งอาจใช้ outsource ได้) รวมทั้งคาดว่าจุดแข็งในด้านความสามารถเชิงวิเคราะห์ของไทยจะช่วยลดช่องว่างเกี่ยวกับความสามารถด้านการข่าวกรองระหว่างไทยกับต่างประเทศลงได้มาก เนื่องจากงานด้าน OSINT เป็นการต่อสู้กันบนโลกข้อมูลข่าวสาร

### • หลักการสำคัญในการผลิตข่าวกรอง •

#### ปัจจัยที่อาจทำให้การผลิตข่าวกรองถูกบิดเบือน

รายงานข่าวกรองอาจเกิดความเบี่ยงเบนไปจากหลักเหตุและผลมักมีสาเหตุมาจากปัจจัย 2 ประการ คือ

1. การมุ่งเอาใจหรือเอนเอียงไปตามความคิดเห็นของผู้กำหนดนโยบาย หมายถึง การผลิตข่าวกรองเพื่อเอาใจผู้กำหนดนโยบายหรือเพื่อตอบสนองนโยบายที่กำหนดไว้แล้ว หรือมีการประเมินและวิเคราะห์ไปในทางที่ผู้ใช้ข่าวต้องการ (subjectivity) ตัวอย่างเช่น กรณีหน่วยข่าวกรองสหรัฐฯ และอังกฤษรายงานข่าวกรองว่าประเทศอิรักภายใต้การนำของประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน มีอาวุธเคมีและอาวุธที่มีอำนาจการทำลายสูงในครอบครอง ทั้งที่โดยข้อเท็จจริงที่ได้รับการพิสูจน์ภายหลังกองกำลังของสหรัฐฯ และพันธมิตรเข้ายึดครองและโค่นล้มรัฐบาลของประธานาธิบดีซัดดัมแล้ว กลับไม่พบอาวุธตามที่หน่วยงานข่าวกรองดังกล่าวรายงาน

แนวทางแก้ไขจำเป็นคือ นักวิเคราะห์จะต้องวิเคราะห์และประเมินโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและหลักฐานที่มีอยู่ทั้งหมด ในลักษณะตรงไปตรงมา แม้ว่าผู้กำหนดนโยบายหรือผู้ใช้ข่าวจะไม่พอใจก็ตาม หรือกล่าวให้ชัดก็คือ ข่าวกรองจะต้องบอกผู้กำหนดนโยบายในสิ่งที่จำเป็นต้องทราบ มิใช่บอกละเว้นสิ่งที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการได้ยินหรืออยากให้เป็น

2. การบิดเบือนจากอคติทางวัฒนธรรม (cultural bias) เช่น ความคิดโน้มเอียงเข้าข้างบุคคลที่มีเชื้อชาติ ศาสนา หรือวัฒนธรรมเดียวกันกับตน หรือมีความลำเอียงทางอุดมการณ์ (ideological preference) เช่น การเกลียดชังลัทธิคอมมิวนิสต์ หรือระบอบเผด็จการ ตลอดจนความบิดเบือนอันเป็นผลจากความขัดแย้งระหว่างบุคลากรในองค์กร โดยเฉพาความขัดแย้งระหว่างผู้บังคับบัญชาในองค์กรเดียวกัน ปัจจัยดังกล่าวอาจทำให้นักวิเคราะห์เกิดอคติ เกิดความคิดเข้าข้าง หรือเกิดเกลียดชังต่อตัวแสดงที่ต้องวิเคราะห์จนมีผลทำให้รายงานข่าวกรองที่ผลิตบิดเบือนไปจากความเป็นจริง จนส่งผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายของประเทศ เช่น อคติที่เกิดกับหลักศาสนาอิสลามว่าเกี่ยวข้องกับลัทธิการก่อการร้ายอาจทำให้เกิดการวิเคราะห์แบบเหมารวมว่าประเทศมุสลิมส่วนใหญ่สนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย หรือคิดว่าชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพวกเดียวกับกลุ่มที่ต้องการแบ่งแยกดินแดน เป็นต้น ความเกลียดชังจึงเป็นสิ่งที่นักวิเคราะห์ต้องคำนึงถึงด้วยความระมัดระวังอยู่เสมอ ต้องพยายามมิให้ปัญหาดังกล่าวมีผลกระทบต่อการผลิตข่าวกรอง หรือการวิเคราะห์และประเมินของตน

### ข้อมูลข่าวสารในความครอบครองของภาคเอกชน

นักวิเคราะห์ข่าวกรองควรต้องรู้ว่าข้อมูลข่าวสาร-ความรู้อะไรบ้างในภาคเอกชนที่สามารถใช้ประโยชน์ในการผลิตเป็นข่าวกรองได้ ซึ่งส่วนใหญ่แหล่งข้อมูลข่าวสารเหล่านี้มักถูกละเลย หรือไม่เห็นความสำคัญเท่าที่ควร แต่กลับเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลข่าวสารชั้นดีที่สามารถนำมาใช้ในการผลิตข่าวกรองได้ ตัวอย่างเช่น

โรงเรียนและมหาวิทยาลัย เป็นแหล่งของข้อมูลและบุคคล/กลุ่มบุคคลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ หัวข้อที่มีการศึกษามีมากมายหลากหลายที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักวิเคราะห์ได้ หากสามารถเข้าถึง

จะช่วยประหยัดเวลาและงบประมาณได้มาก

**ห้องสมุด** เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญเช่นกัน ทั้งห้องสมุดสาธารณะทั่วไปและห้องสมุดเฉพาะทาง เช่น ของธุรกิจเอกชน มูลนิธิ ทั้งในและระหว่างประเทศ นักสืบเอกชนและนายหน้าทางด้านข้อมูลข่าวสาร (private investigators and information brokers) เป็นเอกชนที่หารายได้ด้วยการรวบรวมข่าวสาร ประมวลวิเคราะห์วิจัยตามคำสั่งความต้องการของผู้ว่าจ้าง ซึ่งอาจมีความเชี่ยวชาญในหัวข้อภูมิประเทศ ภาษา ที่นักวิเคราะห์ข่าวกรองสามารถใช้ประโยชน์ได้ ภาคธุรกิจมีข้อมูลข่าวสารอยู่ในครอบครองจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่มิได้เผยแพร่แก่สาธารณะ แต่สามารถให้คำตอบได้ถ้ามีผู้สอบถามร้องขอ เช่น บริษัทผู้รับสัมปทานวางระบบโทรคมนาคมในอิรัก สามารถให้รายละเอียดทางเทคนิคของระบบดังกล่าวตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องได้

**ผู้สื่อข่าว** จริงๆ แล้วผู้สื่อข่าวได้รายงานข่าวออกไปไม่ถึงร้อยละ 10 ของที่พวกเขาที่มีความรู้จริงๆ และมักยินดีจะให้ข้อมูลพื้นฐานเพิ่มเติมหากได้รับการร้องขอ แม่นักวิเคราะห์อาจไม่ควรติดต่อกับกลุ่มบุคคลเหล่านี้โดยตรง แต่เราอาจหาข้อมูลว่าใครมีความรู้ความเชี่ยวชาญที่เราสนใจ และให้หน่วยงานอื่นสัมภาษณ์บุคคลนั้นๆ แทนก็ได้

**ผู้มีหน้าที่ใกล้เคียงกันในหน่วยงานอื่น (counterparts)** นักวิเคราะห์ควรติดต่อรู้จักกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงาน-ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับตน ในหน่วยงานอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ

### **บทบาทที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปของนักวิเคราะห์**

ในอดีต นักวิเคราะห์ข่าวกรองจะทำหน้าที่ในการติดตามและประมวลข่าวกรองที่มีชั้นความลับทั้งหลาย (HUMINT, SIGINT, IMINT) และใช้ประโยชน์น้อยมากจากข่าวสารแหล่งเปิดที่มีให้บริการอยู่ในภาคเอกชน ขณะเดียวกันด้วยข้อจำกัดด้านเวลา งบประมาณ และมาตรการรักษาความปลอดภัย ทำให้นักวิเคราะห์มักไม่มีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้รับผิดชอบ/มีความรู้ในเรื่องเดียวกันของฝ่ายภาคเอกชน รวมทั้งมิได้มีการติดต่อกับผู้ใช้ข่าวของตนบ่อยครั้งนัก

ปัจจุบัน มีความเห็นตรงกันมากขึ้นในหน่วยข่าวกรองชั้นนำของโลก เช่น

สหรัฐฯ อังกฤษ และออสเตรเลียว่านักวิเคราะห์จะต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้รับเอาวัตถุดิบมาผลิตเป็นผลผลิตข่าวกรองแล้วส่งไปยังกลุ่มผู้ใช้ข่าวโดยไม่เปิดเผยตัวผู้ผลิต มาเป็นผู้ที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ในฐานะของผู้จัดการระหว่างบุคคลกับทรัพยากร เนื่องจากไม่มีนักวิเคราะห์คนใดสามารถรับมือกับข่าวสารที่หลั่งไหลเข้ามาจำนวนมากทั้งมีและไม่มีชั้นความลับได้หมด บางความคิดเห็นว่าจะต้องปรับปรุงนักวิเคราะห์ให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้จัดการเครือข่ายของแหล่งเปิด (manager of overt networks) ที่ทำหน้าที่เป็นพื้นฐาน (ไม่ใช่สิ่งทดแทน) ของการรวบรวมและผลิตข่าวกรอง ทั้งนี้เครือข่ายดังกล่าวควรประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านต่างๆ ซึ่งรวมถึงในภาคเอกชนที่จะช่วยทำหน้าที่เป็นผู้กลั่นกรองข่าวสารจากแหล่งเปิดในประเด็นที่พวกเขามีความชำนาญ โดยอาจจัดตั้งเป็นคณะทำงานเฉพาะกิจในภารกิจใดภารกิจหนึ่งที่ใช้เวลาสั้นๆ

ขณะเดียวกัน การจัดตั้งเครือข่ายและบริหารจัดการเครือข่ายของแหล่งเปิดดังกล่าว นักวิเคราะห์ยังต้องทำหน้าที่เป็นผู้จัดการทรัพยากรด้วย (manager of resources) คือ ต้องรู้ว่าในประเด็นหัวข้อหนึ่งๆ ใครเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่สุด และมีอำนาจในการว่าจ้างให้ทำหน้าที่สนับสนุนทางข้อมูลข่าวสารอย่างเฉพาะเจาะจงตามเป้าได้ตามความต้องการ ประโยชน์ก็คือนักวิเคราะห์จะสามารถควบคุมให้ผู้เชี่ยวชาญผลิตข้อมูลข่าวสารที่ต้องใช้ได้ตรงตามความต้องการ และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสร้างผู้เชี่ยวชาญขึ้นมาเอง

นอกจากนี้ โดยที่ผู้ใช้ข่าวในปัจจุบันได้รับข่าวสารจากแหล่งเปิดเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนานักวิเคราะห์ให้เป็นผู้จัดการด้านลูกค้าสัมพันธ์ (manager of customer relations) ด้วย โดยมีจุดประสงค์สำคัญ 3 ประการคือ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ใช้ข่าวได้แบบวันต่อวัน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้ใช้ข่าวได้รับการสนับสนุนข้อมูลเพื่อการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องทุกวัน และเพื่อคอยติดตาม และแสวงประโยชน์จากข่าวเปิดที่ผู้ใช้ข่าวได้รับ

นักวิเคราะห์ยังต้องเข้าใจด้วยว่าผู้ใช้ข่าวหรือผู้กำหนดนโยบายก็มีช่องทางมาได้มาซึ่งข่าวเปิดของตนเองหลายช่องทาง รวมทั้งมักจะให้ความสำคัญและความสนใจแก่ข่าวที่ตนได้มาเองเหล่านั้นเป็นพิเศษ นักวิเคราะห์ที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและต่อเนื่องกับผู้ใช้ข่าวได้ นอกจากจะสามารถเข้าถึงข่าวเปิดที่มา

ถึงผู้ใช้ข่าวซึ่งแต่ละหน่วยข่าวไม่ได้รับแล้ว ยังช่วยมิให้ผู้ใช้ข่าวถูกชักจูงไปโดยข่าวเปิดที่ได้รับ ซึ่งดูในชั้นแรกเหมือนจะเชื่อถือได้ แต่หากเปรียบเทียบกับข่าวกรองที่แล้ว ก็อาจจะยังเปรียบเทียบกันไม่ได้

นักวิเคราะห์ข่าวกรองมืออาชีพแตกต่างจากนักวิชาการ สื่อมวลชน หรือ นักวิเคราะห์การเมืองอื่นๆ ตรงที่สามารถเข้าถึงแหล่งข่าวและครอบครองเครื่องมือทางการข่าวที่มีชั้นความลับที่คนอื่น ๆ ไม่สามารถเข้าถึงได้ อย่างไรก็ตาม หากนักวิเคราะห์ข่าวกรองไม่ให้ความสนใจกับข่าวจากแหล่งเปิดแล้วจะไม่สามารถแข่งขันกับผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ได้ เพราะข่าวจากแหล่งปิด (การปฏิบัติการลับ) เพียงอย่างเดียวมักจะมีปริมาณจำกัด มุ่งที่หัวข้อใดหัวข้อหนึ่งโดยเฉพาะ ถ้านักวิเคราะห์ที่ไม่ใช้ข่าวเปิดมาเป็นฐานในการอธิบายหรือประกอบการวิเคราะห์แล้วจะไม่สามารถผลิตข่าวกรองที่ตรงความต้องการและเข้าใจได้หรือใช้ประโยชน์ได้

### การจัดตั้งเครือข่ายแหล่งเปิดระดับบุคคล

นักวิเคราะห์ส่วนใหญ่รู้จักผู้รับผิดชอบในเรื่องเดียวกัน (counterparts) ที่อยู่ในหน่วยข่าวข้างเคียง แต่มีน้อยมากที่จะรู้จัก counterparts ในหัวข้อเรื่องเดียวกันที่ทำงานในภาคเอกชน ซึ่งสาเหตุหลักนอกจากเป็นเพราะไม่มีเวลาหรือไม่มีแรงจูงใจแล้ว ยังอาจห่วงกังวลเรื่องมาตรการรักษาความปลอดภัยในการรู้จักติดต่อดังกล่าวด้วย อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันหน่วยข่าวกรองชั้นนำของโลกหลายหน่วย โดยเฉพาะสหรัฐฯ รัสเซีย และจีน ได้ให้ความสำคัญและความสนใจในการจัดตั้งเครือข่ายแหล่งเปิดบุคคล โดยเน้นไปที่ counterparts โดยเริ่มต้นจากการเก็บข้อมูลบทบาท/ความสามารถของบุคคล/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ได้รับผิดชอบ แล้วจัดทำรายชื่อบุคคลสำคัญ (นักวิชาการ สื่อมวลชน ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจ ฯลฯ) ที่สามารถแสวงประโยชน์ได้ แล้วเลือกบุคคลที่เห็นว่าเป็นประโยชน์จริง จัดทำแผนเพื่อพบปะพัฒนาสัมพันธ์ โดยอาจให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ไม่มีชั้นความลับหรือทำข้อตกลงให้ความช่วยเหลือเมื่อนักวิเคราะห์ต้องการ นอกจากนี้ การจัดประชุมระหว่างหน่วยงานในหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจร่วมกัน (รวมถึงมีการประชุมกับผู้เชี่ยวชาญภายนอก) ก็เป็นช่องทางอันดีที่จะทำให้นักวิเคราะห์สามารถเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารโดยสมัครใจได้

## หลักการสำคัญของการจัดตั้งเครือข่ายแหล่งเปิดระดับบุคคล

1. ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในอันที่จะเข้าใจถึงช่องทางต่าง ๆ ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนอกเหนือจากแหล่งข่าวปิด (การปฏิบัติการลับหรือการหาข่าวด้วยเครื่องมือทางเทคนิค) และมีความเข้าใจว่าผู้เชี่ยวชาญและฐานข้อมูลของภาคเอกชนจะช่วยสนับสนุนกระบวนการผลิตข่าวกรองจากทุกแหล่งได้อย่างไร

2. พัฒนา “แผนที่” ส่วนตัวในการติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญแหล่งเปิดที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องมีการติดต่อโดยตรงจริงๆ (อาจผ่านช่องทางอื่น เช่น ทางอินเทอร์เน็ต หรือนักวิชาการที่ไว้วางใจ) เพื่อเหตุผลด้านความปลอดภัย

3. จัดทำข้อเสนอแก่ผู้บังคับบัญชาในการจ้างให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางปฏิบัติงานตามความต้องการเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตข่าวกรองจากทุกแหล่ง

4. ร่วมกับฝ่ายรักษาความปลอดภัยในการกำหนดกฎในการติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญภายนอก ทั้งในกรณีมีการกำหนดล่วงหน้าและในกรณีต้องติดต่อฉุกเฉิน รวมทั้งเงื่อนไขในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีชั้นความลับให้เป็นไปตามหลักการรักษาความปลอดภัย

### • ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์กับการวิเคราะห์ข่าวกรอง •

การวิเคราะห์ข่าวกรองเป็นการอธิบายหรือคาดการณ์ปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ รวมทั้งแนวโน้มและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์เหล่านั้น ซึ่งเครื่องมือที่จะช่วยให้เข้าใจเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าว นอกเหนือจากหลักการวิเคราะห์แล้ว ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะทฤษฎีทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ยังนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งของนักวิเคราะห์ข่าวกรองที่จะนำมาใช้อธิบายเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ รวมทั้งการคาดการณ์แนวโน้มและผลกระทบที่จะตามมา ซึ่งทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ที่นำมาใช้ มีหลายทฤษฎีด้วยกัน เช่น ทฤษฎีดุลแห่งอำนาจ (Balance of Power Theory) มักนำมาใช้อธิบายสภาพความขัดแย้งหรือการแข่งขันอิทธิพลระหว่างประเทศหรือกลุ่มประเทศ

ทฤษฎีระบบ (System Theory) ใช้อธิบายสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงของการเมืองโลก ทฤษฎีบูรณาการส่วนภูมิภาค (Regional Integration Theory) ใช้อธิบายปรากฏการณ์ด้านความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคต่างๆ ทฤษฎีการกำหนดนโยบายต่างประเทศ หรือทฤษฎีการตัดสินใจ (Policy-Making Theory หรือ Decision-Making Theory) ซึ่งเหมาะนำมาใช้วิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจของรัฐแต่ละรัฐ เป็นต้น

นอกจากการแบ่งทฤษฎีออกตามรายชื่อแล้ว ยังมีการแบ่งทฤษฎีออกตามระดับของพื้นที่ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

**ทฤษฎีระดับมหภาค (Macro Theory หรือ Grand Theory)** เป็นรูปแบบทางทฤษฎีที่สามารถนำมาใช้อธิบายหรือวิเคราะห์สถานการณ์โลก โดยมีการใช้ปัจจัยด้านอำนาจและผลประโยชน์ของประเทศและกลุ่มประเทศเป็นตัวแปรในการวิเคราะห์การเมืองระหว่างประเทศ เช่น ทฤษฎีระบบ เป็นต้น

**ทฤษฎีระดับกลาง (Medium-range หรือ Mid-range Theory)** เป็นการนำทฤษฎีวิเคราะห์เรื่องใดเรื่องหนึ่งในระดับใหญ่กว่ารัฐแต่ไม่ครอบคลุมทั้งโลก เช่น ทฤษฎีบูรณาการส่วนภูมิภาค และทฤษฎีการกระทำ/การตอบโต้ (Action/Reaction Theory)

**ทฤษฎีระดับจุลภาค (Micro Theory)** เป็นทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์ในระดับรัฐหรือส่วนย่อยที่ต่ำกว่ารัฐ เช่น ทฤษฎีการตัดสินใจ และทฤษฎีความเกี่ยวพันกัน เป็นต้น

เพื่อให้เกิดความสะดวกสำหรับนักวิเคราะห์ข่าวกรองรุ่นใหม่ๆ ที่ต้องการจะนำเอาทฤษฎีทางด้านสังคมศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์ข่าวกรอง ในส่วนนี้จึงพยายามนำเอาทฤษฎีที่ยังเป็นที่นิยมในปัจจุบันมาสรุปไว้สั้นๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างคร่าวๆ ซึ่งนักวิเคราะห์จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในรายละเอียดมากกว่านี้ โดยมีทฤษฎีที่น่าสนใจ ดังนี้

**ทฤษฎีดุลแห่งอำนาจ (Balance of Power Theory)** กรอบความคิดของทฤษฎีนี้ใช้คำว่าความสมดุล (Balance) ของอำนาจเป็นจุดสำคัญที่ใช้อธิบายพฤติกรรมระหว่างประเทศต่อประเทศ หรือกลุ่มประเทศต่อกลุ่มประเทศ (หรือเป็นการใช้ความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างรัฐมาอธิบายพฤติกรรมของแต่ละรัฐ)

โดยมีข้อสมมุติฐานว่าความสัมพันธ์ทางอำนาจถูกผลักดันโดยกฎธรรมชาติที่รัฐต่างๆ จะพยายามแสวงหาความมั่นคงให้กับตนเองโดยการใช้รูปแบบบางประการในการถ่วงดุลมิให้ประเทศของตนต้องตกอยู่ในสภาพเสียเปรียบประเทศอื่น โดยเฉพาะกับรัฐที่เป็นอริหรือคู่แข่ง ทั้งนี้เพื่อให้สภาพของอำนาจอยู่ในระดับที่มีดุลยภาพ (Equilibrium) เช่น การที่จีนจับมือกับรัสเซียเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับสหรัฐฯ หรือกรณีที่มาอาศัยการกระชับความสัมพันธ์กับจีนและอินเดียเพื่อคานาอิทธิพลหรือแรงกดดันจากประเทศตะวันตก รวมทั้งยังป้องกันมิให้ประเทศของตนต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของจีนหรืออินเดียเพียงประเทศเดียว

**ทฤษฎีระบบ (System Theory)** ตั้งอยู่บนข้อสมมุติฐานในการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมของโลก โดยมีเป้าหมายจะพยายามบ่งบอกถึงระบบของโลกที่กำลังเป็นอยู่ ซึ่งทฤษฎีระบบนี้มีความพยายามนำเอาเรื่องของอำนาจและความร่วมมือระหว่างรัฐหลายๆ รัฐมาอธิบายปรากฏการณ์ในระบบการเมืองระหว่างประเทศ เช่น ระบบดุลแห่งอำนาจที่อธิบายสภาพความสัมพันธ์ระหว่างขั้วอำนาจแต่ละขั้วที่ต่างฝ่ายต่างก็มีพลังอำนาจใกล้เคียงกัน ระบบ 2 ขั้วอำนาจ เป็นการอธิบายสภาพความสัมพันธ์และความขัดแย้งของโลกที่เกิดการรวมตัวของกลุ่มประเทศเป็น 2 กลุ่มหรือขั้วอำนาจ (Bipolar) โดยที่แต่ละกลุ่มหรือขั้วต่างก็มีประเทศที่เป็นผู้นำ เช่น ในช่วงสงครามเย็นเกิดการแข่งขันอิทธิพลระหว่างกลุ่มประเทศเสรีประชาธิปไตยที่มีสหรัฐฯ เป็นผู้นำกับกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ที่มีสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำ นอกจากนี้ ยังมีการอธิบายสภาพความสัมพันธ์ในแต่ละขั้วอำนาจ เช่น ระบบ 2 ขั้วอำนาจแบบหลวมๆ (loose bipolar) หรือ 2 ขั้วอำนาจแน่นแฟ้น (tight bipolar) หรือการอธิบายให้เห็นว่าโลกอยู่ภายใต้การครอบงำของมหาอำนาจกี่ชาติ เช่น ระบบขั้วอำนาจเดียว (unilateral) หมายถึง การที่ชาติมหาอำนาจเพียงชาติเดียวสามารถสร้างพลังอำนาจแห่งชาติจนสามารถครอบงำโลกได้ หรือระบบหลายขั้วอำนาจ (multilateral) ซึ่งอธิบายปรากฏการณ์ว่าโลกไม่ได้ตกอยู่ภายใต้การชี้นำของมหาอำนาจเพียงชาติเดียว เนื่องจากมีประเทศหรือกลุ่มประเทศอีกหลายๆ ประเทศหรือกลุ่มที่สามารถแข่งขันหรือคานาอิทธิพลระหว่างกันได้

**ทฤษฎีการรวมกลุ่มหรือทฤษฎีบูรณาการ (Integration Theory)** คือ การรวมส่วนย่อยในระบบให้เป็นส่วนใหญ่อันเดียวและมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

ระหว่างส่วนต่างๆ ในระบบ แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับชาติ (national integration) เป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์และการพึ่งพากันอย่างใกล้ชิดระหว่างประชาชนประเทศเดียวกัน และระหว่างประชาชนกับรัฐบาล ส่วนอีกระดับคือ ระดับภูมิภาค (regional integration) เป็นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ ที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน ซึ่งเป้าหมายของการรวมกลุ่มเป็นทั้งการร่วมมือกันเพื่อสร้างพลังอำนาจภายในชาติ โดยการผนึกกำลังระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มต่างๆ ในประเทศ หรือเป็นการสร้างพลังอำนาจของภูมิภาค โดยการผนึกกำลังความแข็งแกร่งของทุกประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ที่ปลายในด้านการสร้างความได้เปรียบให้กับประเทศหรือภูมิภาค หรืออาจเป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อคานอิทธิพลหรือด้านทานแรงกดดันจากประเทศในภูมิภาคอื่น เป็นต้น

**ทฤษฎีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Interdependence Theory)** มุ่งอธิบายว่าลักษณะของการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐว่าเป็นไปในลักษณะที่ต้องพึ่งพากันมากขึ้นทุกที ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และการทหาร หรือทางด้านความมั่นคงที่เป็นภัยคุกคามร่วมกัน เช่น ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ นอกจากนี้ การศึกษาปรากฏการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศตามทฤษฎีนี้ยังให้ความสำคัญต่อผู้ที่มิใช่รัฐ (non-state actors) เช่น บรรษัทข้ามชาติ องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ หรือองค์กรระหว่างประเทศในระดับโลกและระดับภูมิภาค ทฤษฎีนี้ ในปัจจุบันได้รับความนิยมค่อนข้างมาก เนื่องจากช่วยอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศได้ค่อนข้างชัดเจน เช่น การช่วยอธิบายความพยายามของประเทศในภูมิภาคต่างๆ ที่พยายามรวมกลุ่มประเทศในภูมิภาคของตนขึ้น หรือการเร่งกระชับความร่วมมือภายในกลุ่มภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้นแล้วให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

**ทฤษฎีความขัดแย้ง (Conflict Theory)** เป็นการศึกษาสภาพความขัดแย้งระหว่างรัฐ โดยดูจากพฤติกรรมของผู้นำ ซึ่งอาจเอาหลักเหตุผลทางจิตวิทยา มาช่วยอธิบาย หรือการศึกษาที่มองไปถึงสาเหตุของความขัดแย้งในแง่มุมต่างๆ เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร นอกจากนี้ ยังอาจรวมไปถึงความขัดแย้งด้านความคิดความเชื่อทางศาสนา ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและอื่นๆ ด้วย

**ทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision-Making Theory)** เป็นการศึกษากระบวนการตัดสินใจซึ่งพิจารณาจากการกระทำของรัฐที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมคุณลักษณะ และแรงจูงใจของส่วนต่างๆ โดยมีการแยกปัจจัยนำเข้าที่เป็นแรงกระตุ้น (สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก) ว่ามีอะไรบ้าง จากนั้นปัจจัยนำเข้ดังกล่าวต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจโดยผู้มีอำนาจตัดสินใจออกมาเป็นผลผลิตในรูปของนโยบาย ทั้งนี้การตัดสินใจโดยผู้กำหนดนโยบายนี้ไม่จำเป็นที่ผู้ตัดสินใจจะพิจารณาจากหลักเหตุผลเสมอไป แต่อาจเกิดจากแรงจูงใจด้านอุดมการณ์ จุดมุ่งหมายของชาติ รวมทั้งการวิเคราะห์ของผู้ตัดสินใจจากสภาพแวดล้อมในประเทศและภายนอกประเทศ เช่น กรณีรัฐบาลจีนตัดสินใจใช้กำลังต่อกลุ่มเรียกร้องประชาธิปไตยเมื่อปี 2532 เป็นเพราะเกรงว่าระบบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ของจีนอาจจะล่มสลายเช่นเดียวกับสหภาพโซเวียต

**ทฤษฎีเกี่ยวพัน (Linkage Theory)** เป็นทฤษฎีที่อธิบายว่าความเจริญก้าวหน้าสมัยใหม่ โดยเฉพาะการสื่อสาร โทรคมนาคม และความสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ของระบบรัฐทำให้เส้นแบ่งเขตแดนระหว่างการเมืองภายในประเทศกับการเมืองระหว่างประเทศเกือบจะหมดความสำคัญลงไป รวมทั้งทำให้การเมืองภายในประเทศกับระบบการเมืองระหว่างประเทศมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งกรอบความคิดโดยสรุปก็คือปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศ เกิดจากผลของปรากฏการณ์ทางการเมืองภายในของรัฐหนึ่ง และการที่รัฐฯ หนึ่งกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดออกไปเกิดจากความจำเป็นทางการเมืองภายในรัฐฯ นั้น ตัวอย่างเช่น การเกิดเหตุการณ์ 9/11 ในสหรัฐฯ มีผลทำให้สหรัฐฯ กดดันให้ประชาคมโลกร่วมมือกับสหรัฐฯ ในการทำสงครามกับการก่อการร้าย หรือการเกิดการแพร่ระบาดของไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 ในเม็กซิโกทำให้ประเทศต่างๆ ในโลกเพิ่มมาตรการระวังป้องกันการแพร่ระบาดของไข้หวัดดังกล่าว ทั้งนี้ความเชื่อมโยงกันระหว่างปัจจัยภายในประเทศกับปัจจัยภายนอกรัฐ ยังก่อให้เกิดกระบวนการทางการเมืองระหว่างรัฐ 3 ลักษณะ คือ การที่รัฐหนึ่งพยายามแทรกตัวเข้าไปชี้นำการกำหนดนโยบายของรัฐอื่น (penetrative process) การที่รัฐหนึ่งแสดงปฏิกิริยาตอบโต้ข้ามพรมแดนระหว่างรัฐ (reactive process) เช่น เมื่อรัฐ A สั่งขั้บนักการทูตของรัฐ B จะเกิดปฏิกิริยาตอบโต้จากรัฐ B ต่อรัฐ A ด้วยการสั่งขั้บนักการทูตของรัฐ A เช่นกัน หรืออาจเพิ่มน้ำหนักของ

การตอบโต้แรงขึ้นไปอีก ซึ่งอาจมีผลทำให้การตอบโต้ไปมาระหว่างรัฐ A กับ B  
รุนแรงยิ่งขึ้น

การนำทฤษฎีมาเป็นเครื่องมือของการวิเคราะห์ในงานด้านการข่าวกรองนั้น  
ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การมองหากรอบความคิดของทฤษฎี เพื่อนำมาใช้อธิบายหรือ  
คาดการณ์เกี่ยวกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยมีได้เน้นไปที่การ  
ต้องรวบรวมและศึกษาทฤษฎีทุกแง่ทุกมุมเพื่อนำมาใช้สร้างกรอบการวิเคราะห์  
เหมือนการจัดทำเอกสารวิจัยทางวิชาการ โดยในงานวิเคราะห์นั้นทฤษฎีเปรียบเสมือน  
เครื่องมือในการช่วยสร้างความคิดให้แก่นักวิเคราะห์ และนักวิเคราะห์เองก็มักหาทาง  
สร้างความเข้าใจหรือจดจำทฤษฎีด้วยหลักง่ายๆ (เพราะจะไม่มี การนำไปกล่าวอ้างใน  
รายงานการวิเคราะห์ข่าวกรอง) เช่น การประเมินสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง  
ของโลกที่เห็นการกระชับความร่วมมือระหว่างรัสเซีย-จีน-ฝรั่งเศสนั้น นักวิเคราะห์  
อาจนำทฤษฎีดุลแห่งอำนาจมาใช้วิเคราะห์ความร่วมมือดังกล่าวว่าคงเป็นความ  
พยายามของ 3 ประเทศที่จะคานอิทธิพลของสหรัฐฯ หรือกรณีที่กัมพูชาเร่งกระชับ  
ความร่วมมือด้านการทหารและเศรษฐกิจกับฝรั่งเศส อาจวิเคราะห์ได้ว่ากัมพูชา  
พยายามดึงฝรั่งเศสเข้ามาคานอิทธิพลกับไทยที่กำลังมีปัญหาวรรณแดนกับกัมพูชา  
ตามทฤษฎีดุลแห่งอำนาจ เป็นต้น

## • สรุปและข้อเสนอแนะ •

### สรุป

หลังสงครามเย็นสิ้นสุดลง โลกได้ก้าวไปสู่สังคมยุคข้อมูลข่าวสารที่เชื่อมโยง  
โลกให้ใกล้ชิดกันอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยที่ประชาชนจากทุกมุมโลกสามารถ  
ติดต่อกันหรือรับรู้ข่าวสารระหว่างกันได้เกือบไร้ข้อจำกัด เช่นเดียวกับการมีโอกาสดี  
จะเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้และข่าวสารต่างๆ นอกจากนี้ การแพร่กระจายของข้อมูล  
ข่าวสารยังนับเป็นสภาพแวดล้อมใหม่ที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของหน่วย  
ข่าวกรองต่างๆ เป็นอย่างมากด้วย เห็นได้จากการที่หน่วยข่าวกรองของต่างประเทศ  
ทั้งสหรัฐฯ รัสเซีย จีน ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย หรือแม้กระทั่งสิงคโปร์ ได้เร่งตัดดวง  
ผลประโยชน์จากโลกในยุคนี้อย่างเต็มที่ ด้วยการจัดตั้งเครื่องมือด้านการข่าวกรองขึ้น

ใหม่ที่เรียกว่าการข่าวกรองจากแหล่งเปิดหรือ Open-Source Intelligence-OSINT และได้ใช้เครื่องมือดังกล่าวในการรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติ ได้อย่างได้ผล

จุดเด่นที่สำคัญของ OSINT ก็คือ การแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากแหล่งเปิดทุกแห่ง รวมถึงความรู้ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ โดยเฉพาะที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับงานด้านความมั่นคง โดยอาศัยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยเปิดโอกาสให้สามารถสืบค้น และจัดหาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้โดยง่ายและไม่มีอุปสรรค ขณะที่นักวิเคราะห์ข่าวกรองจะเป็นผู้นำความรู้จากข้อมูลข่าวสารที่ได้เหล่านั้นไปดำเนินกรรมวิธีและวิเคราะห์ตามกระบวนการของงานข่าวกรองจนสามารถผลิตเป็นรายงานข่าวกรองที่มีคุณค่า หรืออีกนัยหนึ่ง OSINT เป็นงานที่ช่วยแปลงความรู้ (knowledge) ที่ได้มาจากการรวบรวมจากแหล่งต่างๆ ให้กลายเป็นความคิดหรือปัญญา (wisdom) โดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าวหน้าเป็นแหล่งจัดหาความรู้ และมีนักวิเคราะห์ในงานข่าวกรองเป็นผู้สร้างความคิด

สำหรับกรณีไทย หน่วยงานด้านข่าวกรองและความมั่นคงนับว่ามีศักยภาพไม่น้อยในการใช้ประโยชน์จากแหล่งเปิด และได้ใช้แหล่งเปิดเป็นองค์ประกอบสำคัญในการผลิตเป็นรายงานข่าวกรองมาเป็นเวลายาวนาน โดยหนุนช่วยด้วยเครื่องมือด้านการข่าวพิเศษที่เรียกว่า HUMINT และ SIGINT แต่การใช้ประโยชน์จากแหล่งเปิดของหน่วยข่าวกรองของไทยที่ผ่านมา ยังเป็นเพียงการใช้แหล่งเปิดในแง่ของการรวบรวมข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาใช้ร่วมกับข่าวสารอื่นที่ได้จากการปฏิบัติการพิเศษดังกล่าว โดยมีค่อนข้างน้อยที่ใช้แหล่งเปิดเพียงอย่างเดียวในการผลิตเป็นรายงานข่าวกรอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะไม่มั่นใจในความถูกต้องน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารรวมทั้งยังขาดการศึกษาค้นคว้ากระบวนการที่จะนำข่าวเปิดมาใช้เป็นรายงานข่าวกรองอย่างเป็นทางการ

จากผลการศึกษาศักยภาพของหน่วยข่าวกรองไทย โดยใช้สำนักข่าวกรองแห่งชาติเป็นกรณีตัวอย่างของการศึกษาพบว่า ศักยภาพในการผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิดอยู่ในระดับที่สามารถดำเนินการได้โดยทันที แต่ก็ควรมีการปรับปรุงและแก้ไขในประเด็นที่อาจจะยังเป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการพัฒนาความสามารถในการผลิตรายงานข่าวกรองจากแหล่งเปิด ตั้งแต่ระดับนโยบาย กระบวนการทำงาน

กระบวนการเรียนรู้หรือการสร้างทักษะแก่บุคลากร และการปรับปรุงองค์กร ซึ่งมีองค์ประกอบที่ควรพิจารณาปรับปรุงทั้งในด้านโครงสร้าง เครื่องมือ/เทคโนโลยี และการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทั้งนี้คาดว่าหากทุกฝ่ายเล็งเห็นถึงความสำคัญและเร่งปรับตัวเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากงานด้าน OSINT อย่างเต็มที่แล้ว โอกาสที่ประชาคมข่าวกรองไทยจะก้าวขึ้นไปยืนอยู่ในระดับแถวหน้าของหน่วยข่าวกรองในระดับภูมิภาคคงเป็นเรื่องที่ไม่ยาก

## ข้อเสนอแนะ

### 1. แผนการในระยะสั้น

1.1 ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรด้านการข่าวกรองจะต้องตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิด (OSINT) ในฐานะเป็นพัฒนาการหนึ่งของการปฏิรูปงานด้านการข่าวกรองตามทิศทางการเปลี่ยนแปลงใหม่ของโลก โดยควรนำแนวทางและวิธีการของ OSINT มาปรับใช้กับงานข่าวกรองของไทย โดยอาจเริ่มจากการตั้งคณะทำงานขึ้นศึกษาหลักการแนวทางและวิธีการ รวมถึงข้อดีและข้อเสียของ OSINT ก่อน ควบคู่กับการขอความร่วมมือจากข้าราชการในองค์กรด้านการข่าวกรองให้ปรับทัศนคติการทำงานที่อาจยังยึดติดกับงานข่าวกรองแบบ All-Sources Intelligence

1.2 หัวหน้าหน่วยข่าวกรองควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรอง ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในประชาคมข่าวกรองอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการแบ่งปันและเชื่อมโยงฐานข้อมูลความรู้ที่สำคัญภายในประชาคมข่าวกรองของไทย ที่จะนำไปสู่การสร้างฐานข้อมูลกลางของประเทศในที่สุด

1.3 ปรับปรุงความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข่าวให้รวดเร็วและครอบคลุม โดยอาศัยทุกช่องทางที่เอื้ออำนวย ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากสื่อสารมวลชนทั่วไป แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การให้บริการทางเครือข่ายแบบเป็นสมาชิก (commercial online) แหล่งข้อมูลสีเทา (gray literature) และข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญและนักสังเกตการณ์ (experts and observers) ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือมีประสบการณ์ตรงในเรื่องต่างๆ

1.4 พัฒนาและปรับปรุงระบบของ software คอมพิวเตอร์ให้ทันสมัย สามารถช่วยอำนวยความสะดวกในการช่วยสืบค้นและเรียกเก็บข้อมูลผ่านทางระบบได้อย่างรวดเร็ว ช่วยจัดเก็บอย่างเป็นระบบ และช่วยแปลข้อมูลข่าวสารที่เป็นภาษาต่างประเทศ เช่น eXtended Markup Language (XML), Resource Description Framework (RDF), Web Ontology Language (OWL), Simple Object Access Protocol (SOAP) และ Open Hypertext document System (OHS) เป็นต้น

1.5 จัดหาและ/หรือพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาต่างประเทศ และภาษาท้องถิ่นที่จำเป็น เพื่อทำหน้าที่แปลข้อมูลข่าวสารที่รวบรวมมาได้

1.6 จัดตั้งฐานข้อมูลกลางในหน่วยงาน เพื่อรองรับข้อมูลข่าวสารทุกชนิดที่รวบรวมได้ โดยมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ สามารถเรียกใช้ได้ทันทีผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของหน่วยงาน ซึ่งมีการวางระบบการรักษาความปลอดภัยทางเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อป้องกันการถูกบุกรุก (hack) จากฝ่ายตรงข้ามหรือบุคคลภายนอก

1.7 ให้ความสำคัญกับการผลิตรายงานเชิงต่อยอดจากผลงานวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ผลการประชุมสัมมนาของภาครัฐ และภาคเอกชนที่รวบรวมได้ ส่วนงานวิเคราะห์เพื่อผลิตรายงานข่าวกรองจะต้องนำระเบียบวิธีวิเคราะห์มาใช้ในการจัดทำรายงานอย่างเคร่งครัด

1.8 ให้ความสำคัญในกระบวนการประเมินความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้งานวิเคราะห์มีคุณภาพโดยจะต้องยึดหลักความถูกต้องแม่นยำของข้อมูลข่าวสาร ความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ ความทันสมัยของข้อมูลข่าวสาร และการทันต่อเวลา

1.9 ควรแยกส่วนของงานด้านการวิเคราะห์กับงานรวบรวมออกจากรัน และไม่ควรใช้บุคคลเดียวกันเป็นผู้ดำเนินการ เนื่องจากการดำเนินงานแต่ละประเภทมีความยุ่งยาก และขั้นตอนปฏิบัติต่างกัน จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นๆ ดำเนินการ

1.10 ควรเริ่มจากการค้นคว้าและผลิตตำราด้าน OSINT ที่เป็น

มาตรฐาน รวมทั้งอาจเชิญนักวิชาการจากต่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญด้านนี้มาจัดการบรรยายพิเศษให้แก่บุคลากรของหน่วยงาน

1.11 หลักสูตรฝึกอบรมด้าน OSINT ควรจัดทำภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยในส่วนของภาคปฏิบัติควรแยกการฝึกด้านการใช้เครื่องมือสารสนเทศเป็นเครื่องมือรวบรวมข่าวสาร และการฝึกด้านการวิเคราะห์ห่อออกจากกัน

1.12 ส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยส่งนักวิเคราะห์ของหน่วยงานเข้าร่วมโครงการวิเคราะห์ห้วงอวกาศร่วมกับนักวิชาการ ในหัวข้อการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่องานด้านความมั่นคง เช่น โครงการวิจัยปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาชนกลุ่มน้อย หรือปัญหาเชิงสังคมต่าง ๆ

1.13 ส่งเสริมให้มีการใช้หลักสูตรกลาง เพื่อฝึกอบรมงานด้าน OSINT แก่หน่วยข่าวกรองทุกหน่วยเพื่อให้มีแนวทางการปฏิบัติงานเป็นแนวทางเดียวกัน เกิดระบบความคิดเดียวกัน และจะเป็นรากฐานสำคัญในการช่วยให้เกิดการวางระบบฐานข้อมูลกลางของหน่วยงานด้านการข่าวกรอง

1.14 การพัฒนาองค์กรเพื่อรองรับงาน OSINT ในระยะเริ่มต้น ควรจะคงภารกิจ OSINT ไว้ในโครงสร้างของหน่วยข่าวกรองเดิมก่อน โดยอาจจัดตั้งส่วนงานที่ดำเนินงานด้านการรวบรวมด้วยเครื่องมือทางเทคนิค แยกเป็นหน่วยงานใหม่ ส่วนงานด้านการวิเคราะห์ยังสามารถรวมอยู่ในโครงสร้างเดิมได้

1.15 จัดหา/ปรับปรุงเครื่องมือและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ในงานด้าน OSINT เสียใหม่ เพื่อรองรับภารกิจของ OSINT ในด้านการสืบค้น การรวบรวมข้อมูลข่าวสารทาง online การใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการแปล เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมเฉพาะที่มีความยุ่งยากซับซ้อนมาก

1.16 จัดหา software สำหรับสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร การจัดเก็บข้อมูลข่าวสาร และ software ช่วยในการแปลภาษาต่างประเทศ อาจอาศัยสถาบันการศึกษาทางด้านเทคโนโลยีของไทยช่วยพัฒนา โดยอาจใช้ software ของต่างประเทศเป็นต้นแบบ

## 2. แผนการในระยะกลางและระยะยาว

2.1 การวางแผนภารกิจให้งานด้าน OSINT สามารถผลิตงานเพื่อรองรับนโยบายด้านการข่าวกรองที่ยึดเอาประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen-

Centered Intelligence) ซึ่งเป็นการผลิตข่าวกรองเพื่อรองรับสถานการณ์หรือภัยคุกคามที่จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประชาชน ซึ่งเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

2.2 การวางระบบสืบค้นให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ทุกภาษาผ่านทางเว็บไซต์หรือระบบออนไลน์ (web-based global coverage in all language) ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการผลิตรายงานข่าวกรองโดยใช้แหล่งเปิดเป็นพื้นฐาน

2.3 การสร้างฐานข้อมูลกลางของประชาคมข่าวกรอง (data network of intelligence community) ที่จะเป็ประโยชน์ต่องานด้านการข่าวกรองโดยรวมของประเทศ เป็นแหล่งสนับสนุนข้อมูลประกอบการตัดสินใจของรัฐบาล และสามารถจะสนับสนุนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้แก่กระทรวงทบวงกรมต่างๆ

2.4 ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้ด้าน OSINT ในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างบุคลากรรองรับงานของหน่วยงานด้านการข่าวกรอง และงานของส่วนราชการต่างๆ (ซึ่งจะมีบุคลากรที่มีความรู้ในการวิเคราะห์เข้าไปทำงานโดยไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการฝึกฝนอบรมด้านนี้) รวมทั้งยังอาจช่วยเพิ่มศักยภาพให้แก่ภาคเอกชนไทยที่รับบุคลากรที่มีความรู้ด้านนี้ไปทำงานด้วย

.....

## ภาคผนวก

### • เว็บไซต์สำหรับการผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิด •

#### ◎ เว็บไซต์ด้านการตรวจสอบการทุจริต

<http://www.nobribes.org/>

<http://www.opensecret.org/>

<http://www.commoncause.org/>

<http://www.conspiracyplanet.com/>

<http://www.customscorruption.org/>  
<http://www.globalexchange.org/>  
<http://www.oecd.org/EN/home/0,,EN-home-86-3-no-no,FF.html>  
<http://www.transparency.org/>  
<http://www.usaid.gov/democracy/anticorruption/>  
<http://www.ita.doc.gov/legal/tabi.html>  
<http://www.undcp.org/corruption.html>  
<http://www.1.worldbank.org/publicsector/anticorruption/>  
<http://www.yorku.ca/nathanson/>

๑๐ เว็บไซต์ด้านการแพร่ระบาดของเชื้อโรคและสุขอนามัย

<http://www.cdc.gov/travel/>  
<http://www.globalhealth.gov/>  
<http://www.ldb.org/iphw/index.htm>  
[http://www.bbc.co.uk/science/horizon/future\\_plagues.shtml](http://www.bbc.co.uk/science/horizon/future_plagues.shtml)  
<http://www.prcdc.org/home.html>  
<http://www.promedmail.org.pls//promed/promed.home>  
<http://www.twinside.org.sg/heal.htm>  
<http://www.lib.umich.edu/hw/public.health/epidemiology.html>  
<http://www.who.int/home-page/>  
<http://www.epibiostad.ucsf.edu/epidem/epidem.html>

๑๑ เว็บไซต์ด้านการศึกษา/วิชาการ

<http://www.oise.utoronto.ca/~mpress/eduweb/eduweb.html>  
<http://www.educating.net/>  
<http://www.educationindex.com/>  
<http://www.educationnews.org/>  
<http://atschool.eduweb.co.uk/rmext05/glo/>

<http://www.homeschoolzone.com/main.htm>  
<http://www.refdesk.com/educate.html>  
<http://www.geography.state.gov/htmls/plugin.html>  
<http://www.etown.edu/vl/intleeduc.html>

๑๐ เว็บไซต์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

<http://css.snre.umich.edu/index.html>  
<http://www.ebic.org/>  
<http://www.ert.net/index.html>  
<http://www.greenpeace.org/~toxics/index.html>  
<http://terrqa.geo.orst.edu/users/tfdd/>  
<http://www.sierraclub.org/environment/>  
<http://www.sustainablebusiness.com/>  
<http://www.epa.gov/airmarkets/envissues/index.html>  
<http://water.usgs.gov/>  
<http://www.waterweb.org/>

๑๑ เว็บไซต์ด้านการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์

<http://www.armenocide.am/>  
<http://www.yale.edu/cgp/>  
<http://www.gendercide.org/>  
<http://www.peoplememhis.edu/~genocide/>  
<http://genocidewatch.org/>  
<http://www.webster.edu/~woolfilm/holocaust.html>  
<http://www.isg-agis.org/>  
<http://www.ictr.org/>  
[http://www.gfbv.de/gfbv\\_e/index2.htm](http://www.gfbv.de/gfbv_e/index2.htm)  
<http://www.ess.uwe.ac.uk/genocide.htm>

๑ เว็บไซต์ด้านการรักษาความปลอดภัย

<http://www.homelandsecurity.org/>

<http://www.hopkins-biodefense.org/>

<http://www.csis.orgg/burke/hd/index.htm>

<http://www.cybercrime.gov/>

<http://www.cert.org/>

<http://www.nipc.gov/>

<http://www.firstgov.gov/featured/usgresponse.html>

[http://www.infosecuritymag.com/current\\_daily.shtml](http://www.infosecuritymag.com/current_daily.shtml)

<http://www.nationalsecurity.org/>

<http://www.sgaus.org/>

<http://www.governor.state.tx.us/homelandsecurity/>

<http://www.whitehouse.gov/homeland/>

๑ เว็บไซต์เกี่ยวกับความมั่นคงและความไร้เสถียรภาพ

<http://www.csis.org/index.htm>

<http://www.freedomhouse.org/>

<http://www.yorku.ca/research/ionline/insuron.htm>

<http://www.intl-crisis-group.org/>

<http://www.cromwell-intl.com/security/netusers.html>

<http://gulib.lausun.georgetown.edu/guides/terrorism/>

<http://www.paladin-san-fransisco.com/>

<http://www.worldbank.org/poverty/index.htm>

<http://www.worldwatch.org/>

๑ เว็บไซต์ด้านการข่าวกรอง

<http://www.sfu.ca/igs/CASIS/>

<http://www.council-on-intelligence.org.>

<http://www.cia.gov/cia/publications/mapspub/>

<http://www.future-intel.it/>  
<http://www.fas.org/irp/index.html>  
<http://intelligence-history.wiso.uni-erlangen.de/>  
<http://intellit.muskingum.edu/>  
<http://www.loyola.edu/dept/politics/intel.html>  
<http://www.ncix.gov/index2.html>  
<http://www.nicar.org/>  
<http://dmoz.org/about.html>  
<http://www.pimall.com/nais/home.htm>  
<http://www.worldnews.com/>

๑๐ เว็บไซต์ด้านการแพร่กระจายของอาวุธอานุภาพทำลายสูง

<http://www.ceip.org/files/nonprolif/default.asp?Action=default&projectID=>

<http://www.cdi.org/issues/>  
<http://cns.miis.edu/index.htm>  
<http://www.fas.org/irp/threat/wmd.htm>  
<http://www.nyu.edu/globalbeat/nukes.html>  
<http://www.stimson.org/?SN=TI200110174>  
<http://infomanage.com/nonproliferation/>  
<http://www.nci.org/index.htm>  
<http://www.nuclearfiles.org/prolif/>  
<http://projects.sipri.se/>

๑๑ เว็บไซต์เกี่ยวกับการค้ามนุษย์

[http://www.vachss.com/help\\_text/human\\_trafficking.html](http://www.vachss.com/help_text/human_trafficking.html)  
<http://www.antislavery.org/index.htm>  
<http://www.aic.gov.au/research/traffick/>  
<http://www.cia.gov/csi/monograph/women/traffickin.pdf>

<http://www.trafficked-women.org/main.html>  
<http://www.lib.msu.edu/harris23/crimjust/human.htm>  
<http://globalmarch.org/index.html>  
<http://www.globalsurvival.net/femaletrade/index.htm>  
<http://www.hrw.org/>  
<http://www.brama.com/lastrada/index.html>  
<http://sunsite.berkeley.edu/biotech/organswatch/>  
<http://www.civilsoc.org/nisorgs/russwest/pcenter.htm>  
<http://www.saveaslave.com/>  
[http://www.undcp.org/trafficking\\_humanbeings.html](http://www.undcp.org/trafficking_humanbeings.html)  
<http://www.usinfo.state.gov/topical/global/traffic/>  
[http://eir.library.utoronto.ca/whrr/display\\_annotation.cfm?ID=24  
&sister=utl](http://eir.library.utoronto.ca/whrr/display_annotation.cfm?ID=24&sister=utl)

◎ เว็บไซต์ด้านการก่อการร้าย

<http://www.st-and.ac.uk/academic/intrel/research/cstpv/>  
<http://www.fas.org/irp/threat/terror.htm>  
<http://www.iacsp.com/>  
<http://www.ict.org.il/>  
[http://www.dmoz.org/Society/Issues/Terrorism/Terrorist\\_organizations/](http://www.dmoz.org/Society/Issues/Terrorism/Terrorist_organizations/)  
<http://polisci.home.mindspring.com/ptd/>  
<http://www.icm-satp.com/>  
<http://www.terrorism.com/index.shtml>  
<http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/cps-terr.htm>  
<http://www.state.gov/s/ct/>

◎ เว็บไซต์ด้านอาชญากรรมข้ามชาติ

<http://www.amnesty.org/>

<http://www.cybercrime.gov>  
<http://www.dea.gov/>  
<http://www.drugwarfacts.org/internet.htm>  
<http://www.fbi.gov>  
<http://www.icj-cij.org/>  
<http://www.imolin.org/>  
<http://www.jmu.edu/orgs/wrni/it.htm>  
<http://www.aic.gov.au/publications/proceedings/12/>  
<http://www.interpol.int/>  
<http://www.transparency.org/>  
<http://usinfo.state.gov/journals/itgic/0801/ijge/ijge0801.htm>  
<http://www.ojp.usdoj.gov/bjs/ijs.htm>  
<http://www.uncjin.org/Statistics/statistics.htm>  
[http://www.unicri.it/html/world\\_organised\\_crime\\_report.htm](http://www.unicri.it/html/world_organised_crime_report.htm)  
<http://www.odccp.org/about.html>

### ผู้เขียน

- นัตรพงศ์ นัตราคม  
สำนักนายกรัฐมนตรื

# แนะนำหนังสือใหม่



เมืองกับการก่อการร้ายร่วมสมัย  
(City and Contemporary Terrorism)

ผู้แต่ง : สุรชาติ บำรุงสุข

Barcode : 9786167070322

ISBN : 9786167070322

ปีพิมพ์ : 1/2553

ขนาด : 145 x 210 mm.

ปก/จำนวนหน้า : ปกอ่อน/310 หน้า

ราคา : 350 บาท



